

gemeente Cuijk

Voor elkaar

Beleidsplan 2008-2011 Wet maatschappelijke ondersteuning

Cuijk, december 2008

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	1
VOORWOORD	2
1. INLEIDING	3
1.1 Leeswijzer	3
2. DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	4
2.1 Wat houdt de Wmo in?	4
2.2 Meedoen voor jong en oud	4
2.3 Landelijke ontwikkelingen	4
3. CUIJK EN DE WMO	6
3.1 Visie en beleid	6
3.2 Eigen verantwoordelijkheid en ondersteuning	6
3.3 Communicatie	7
4. DE NEGEN PRESTATIEVELDEN	9
4.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	9
4.1.1 Huidige situatie	10
4.1.2 Gewenste situatie	10
4.1.3 Acties	12
4.1.4 Relatie met andere prestatievelden	12
4.2 Preventieve ondersteuning van jeugdigen en ouders	12
4.2.1 Huidige situatie	13
4.2.2 Gewenste situatie	13
4.2.3 Acties	15
4.2.4 Relatie met andere prestatievelden	15
4.3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning	15
4.3.1 Huidige situatie	15
4.3.2 Gewenste situatie	16
4.3.3 Acties	17
4.3.4 Relatie met andere prestatievelden	18
4.4 Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	18
4.4.1 Mantelzorg	18
4.4.2 Vrijwilligersbeleid	21
4.4.3 Acties	22
4.4.4 Relatie met andere beleidsvelden	23
4.5 Deelname maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren	23
4.5.2 Gewenste situatie	23
4.5.3 Acties	25
4.6 Het treffen van voorzieningen	25
4.6.1 Huidige situatie	26
4.6.2 Gewenste situatie	26
4.6.3 Acties	27
4.6.4 Relatie met andere prestatievelden	28
4.7 Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid	28
4.7.1 Huidige situatie	28
4.7.2 Gewenste situatie	29
4.7.3 Acties	29
4.7.4 Relatie met andere prestatievelden	30
5 FINANCIËN	35

Bijlage 1	Gebruikte informatie
Bijlage 2	Samenwerkende partijen
Bijlage 3	Afkortingenlijst

SAMENVATTING

Van de wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) behoren de negen prestatievelden voor gemeenten al tot het gemeentelijke domein. Echt nieuw in de Wmo zijn “hulp bij het huishouden” en vijf subsidieregelingen die overgeheveld zijn uit de AWBZ.

De verantwoordelijkheden van de gemeenten zijn toegenomen op de prestatievelden

- het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
- het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
- het verlenen van voorzieningen aan mensen met een functiebeperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

In de visienotitie Wmo Land van Cuijk is met de bestuursopdracht tot voorbereiding van de Wmo in maart 2005 een keuze gemaakt die richtinggevend is voor de visie op maatschappelijke ondersteuning. Het gaat daarbij om het voortzetten van een eerder in gang gezette ontwikkeling, een integrale aanpak op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Dat betekent dat we op de terreinen van leefbaarheid, jeugd, verslavingszorg en maatschappelijke opvang aansluiten bij reeds vastgesteld beleid en niet komen met nieuwe maatregelen. Datzelfde geldt in eerste instantie voor de terreinen waarop we subsidieregelingen vanuit de AWBZ overnemen, zoals mantelzorgondersteuning, ondersteuning voor zelfstandig wonende ouderen met een 24-uursindicatie en de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Iedereen moet mee kunnen doen. Dat is het uitgangspunt. Daarvoor is het nodig dat in wijken en dorpen een basis van leefbaarheid en sociale samenhang aanwezig is waardoor mensen zich prettig voelen en welkom zijn bij activiteiten. Voorzieningen en activiteiten in wijken en dorpen moeten daarbij zijn toegerust om ook mensen met een beperking een plek te bieden, zodat ook zij de mogelijkheid hebben te participeren en sociale contacten in hun eigen omgeving op te bouwen, of in stand te houden.

Naast concrete voorzieningen vraagt de Wmo ook aandacht voor kwaliteit en voor participatie.

In Cuijk is een rijk verenigingsleven, veel vrijwilligers die zich inzetten en er zijn diverse voorzieningen om mensen mee te laten doen. De Wmo kent negen prestatievelden waarop we prestaties moeten leveren. Het college van burgemeester en wethouders heeft tot opdracht de reeds eerder vastgestelde kaders verder uit te werken in meetbare doelstellingen en effecten. Waar mogelijk hebben we dit ook gedaan. Echter er valt op dit punt nog genoeg te verbeteren om tot concretere doelen, met benoembare resultaten te komen.

Een uitgangspunt is dat iedere burger verantwoordelijkheid en zeggenschap heeft over zijn eigen leven. Waar mensen uit de boot dreigen te vallen, nemen we met de maatschappelijke partners (zorgaanbieders en welzijnsinstellingen) de nodige maatregelen om dat te voorkomen en mensen weer binnenboord te halen. Mensen moeten in een redelijke harmonie met elkaar kunnen samenleven, zelfredzaam zijn en zelfstandig kunnen (blijven) functioneren. Preventief beleid moet ontwikkeld worden om uitval van mensen te voorkomen.

In onze visie schuift de gemeente bij het uitvoeren van beleid meer en meer op naar preventie van problemen: voorkomen is immers beter dan genezen. De gemeente is in dit proces altijd regisseur. De gemeente kan op verschillende manieren regie voeren: uitvoeringsgericht, beheersingsgericht, visionair en/of faciliterend.

VOORWOORD

Iedereen in Nederland moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en leven en daarbij kunnen meedoen in de samenleving. Dat geldt voor iedereen, jonge en gezonde mensen, maar ook voor ouderen en mensen met een beperking. Dat is in het kort de doelstelling van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) die per 1 januari 2007 van kracht is. Deze wet verplicht de gemeenten om eenmaal per vier jaar een beleidsplan vast te stellen met betrekking tot de prestatievelden van de Wmo.

Wij bieden u het eerste beleidsplan Wmo aan van de gemeente Cuijk.

De algemene gedachte achter de Wmo is samen zorgen voor elkaar, het plan is er dan ook 'voor elkaar'. Iedereen doet mee. Maar het is niet voor iedereen even gemakkelijk dit op eigen kracht te doen. Sommigen hebben daarbij ondersteuning nodig: soms van naasten of mensen in de buurt en soms moeten er professionals aan te pas komen. Het is onze opgave die ondersteuning zo goed mogelijk te faciliteren, te regisseren en (waar nodig) te organiseren.

Het is een verantwoordelijkheid, maar ook een uitdaging voor ons allen om de sociale structuur zo krachtig mogelijk te maken zodat iedereen zo lang mogelijk kan blijven meedoen. Uw gemeente zal hierin regievoerder zijn.

College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Cuijk

1. INLEIDING

Voor u ligt het eerste beleidsplan Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) 2008 – 2011 van de gemeente Cuijk. De foto's die u hierbij aantreft zijn genomen tijdens de inspraakbijeenkomst, waarbij er plenair en in groepen gesproken is over het Wmo-beleid per prestatieveld.

Dit plan bouwt voort op de visienotitie Wmo Land van Cuijk, die in december 2005 door de gemeenteraad is vastgesteld en al veel uitgangspunten noemt voor de invulling van de Wmo. Belangrijke punten voor dit plan zijn eigen verantwoordelijkheid van inwoners, het stimuleren van initiatieven van inwoners, het streven naar behoud van het voorzieningenniveau voor mensen met een beperking en de keuze om in het eerste beleidsplan Wmo vooral de nieuwe taken in het kader van de wet aandacht te geven.

1.1 Leeswijzer

Aan elk prestatieveld is een paragraaf gewijd, en prestatieveld 7, 8 en 9 zijn samengevoegd in een paragraaf. Elke paragraaf die een prestatieveld behandelt, is opgebouwd uit de volgende subparagrafen:

- een omschrijving van het prestatieveld
- een omschrijving van het huidige beleid
- de gewenste situatie en de doelstellingen
- de te nemen acties
- een beschrijving van de relatie met andere prestatievelden.

Tenslotte treft u in hoofdstuk 5 een financieel overzicht aan. Aan het eind van deze nota is bovendien als bijlage een lijst opgenomen met gebruikte informatiebronnen en een afkortingenlijst.

2. DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

2.1 Wat houdt de Wmo in?

De Wet maatschappelijke ondersteuning is op 1 januari 2007 in werking getreden. Redenen voor het rijk om deze wet voor te bereiden waren:

- de kosten van de AWBZ waren veel te sterk gestegen en door de vergrijzing dreigden ze nog verder te groeien
- er was te weinig samenhang in de zorg en tussen zorg en welzijn
- de rol van de overheid in de zorg en ondersteuning was te groot geworden

en daarmee was de eigen verantwoordelijkheid van de burgers te veel afgenomen

De regering wil met de Wmo de zorg en ondersteuning van mensen op een andere, decentrale manier regelen. Daarvoor is een sociale structuur nodig waarin zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen.

2.2 Meedoen voor jong en oud

“Meedoen” is het devies van de Wmo. Meedoen over de volle breedte van de Nederlandse bevolking: jong en oud, ongeacht iemands maatschappelijke of economische positie, ongeacht beperkingen. Voor veel mensen is deelnemen aan de samenleving en zich inzetten voor anderen een vanzelfsprekendheid. Soms lukt dat meedoen niet op eigen kracht. Dat kan zijn omdat burgers de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben met het opgroeien of opvoeden van hun kinderen. Soms gaat het om mensen die zelf de hulpverlening niet weten te vinden: ouderen in een isolement, mensen die zich schamen zorg te vragen of mensen die geen zorg willen vragen, terwijl ze dat eigenlijk wel nodig hebben (‘zorgwekkende zorgmijders’). Anderen hebben enige mate van ondersteuning nodig, omdat ze sommige dingen vanwege een beperking niet zelf kunnen. Mensen indien nodig ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving, het herstellen van de zelfredzaamheid, mensen toerusten om maatschappelijk te participeren, dáár gaat het om.

Uitgangspunten

De Wmo verplicht de gemeente dat er in ieder geval een vierjarenbeleidsplan opgesteld moet worden. Aan de hand van dit beleidsplan moet het samenhangende beleid op de negen prestatievelden kunnen worden uitgevoerd.

Bovendien kent de Wmo een aantal procesverplichtingen met als doel de burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding, vaststelling en verantwoording van beleid te betrekken. De burgers moeten kunnen participeren. Jaarlijks vindt er een ‘horizontale’ verantwoording plaats, klanttevredenheidsonderzoek, waardoor de burgers in staat worden gesteld op eenvoudige wijze de prestaties van hun gemeente op het terrein van maatschappelijke ondersteuning te beoordelen en deze te vergelijken met de prestaties van andere gemeenten.

2.3 Landelijke ontwikkelingen

Hulp bij het huishouden

Inmiddels is kennis genomen van een aangekondigde wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per januari 2009 op voorstel van staatssecretaris Bussemaker van VWS. De voorgestelde wijzigingen moeten de positie van de cliënt in de Wmo versterken. De belangrijkste punten uit dit voorstel zijn:

- De Wmo wordt zodanig gewijzigd, dat de levering van huishoudelijke hulp in natura wel of niet via een alfahulp, een keuze van de cliënt is.
- Om de keuze van de burger voor een alfahulp mogelijk te houden, worden eveneens maatregelen genomen.
- Door de wetwijziging moet eveneens worden voorkomen dat thuiszorgmedewerkers een slechtere rechtspositie krijgen.
- In de Wmo wordt een nieuwe bepaling opgenomen waarbij thuiszorgaanbieders in hun offerte aan moeten geven op welke manier zij met de oude - niet gegunde - aanbieders van hulp bij het huishouden overleg voeren over de mogelijke overname van personeel.

Uit het oogpunt van een zorgvuldige behandeling voor de thuiszorgklanten hebben de vijf gemeenten in 2007 gekozen voor een overgangsregeling waarbij de zorg ongewijzigd bleef. In 2008 is vervolgens opnieuw gekozen voor zorgvuldigheid en kwaliteit. Tot mei 2009 houden oude klanten van vier van de vijf

gemeenten de zorg op het niveau waarvoor zij eerder geïndiceerd zijn. Bij deze beslissingen zijn de gemeenten uitgegaan van het bekende Wmo budget.

Gesprekken met de zorgaanbieders moeten meer inzicht geven over de inzet van alfahulpen in de gemeente. De gewijzigde verhoudingen tussen eenvoudige hulp en complexere hulp bij de indicatiestelling vragen ook van de zorgaanbieders een eigen verantwoordelijkheid om hun dienstverlening af te stemmen op de vraag. Verwacht wordt dat met de gemaakte (werk)afspraken voor de zorgaanbieders, alsmede de mogelijke consequenties van de landelijke voorstellen in deze, de kwaliteit van de "hulp bij het huishouden" in de gemeente Cuijk op het gewenste kwaliteitsniveau kan blijven. We staan voor onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de burgers die van deze diensten afhankelijk zijn.

We volgen de ontwikkelingen nauwlettend.

Ondersteunende begeleiding (OB)

In het document "uitwerking maatregel kwetsbare groepen" kondigt het kabinet de maatregel aan dat per 1 januari 2008 de functie *ondersteunende begeleiding algemeen (OB-algemeen) met psychosociale grondslag* uit de AWBZ is geschrapt. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd.

De OB-algemeen voor de verzekerden met een somatische grondslag is vanaf 1 januari 2008 geheel komen te vervallen. Deze doelgroep kan vanaf het moment dat de indicatie afloopt een beroep doen op de gemeenten. De Wmo heeft participatie als belangrijkste doelstelling: iedereen moet kunnen meedoen en voor burgers die dat niet helemaal zelfstandig kunnen bieden de gemeenten ondersteuning aan in het kader van de Wmo. Dit kan betekenen dat er een grotere vraag komt naar de mantelzorgers, vrijwilligers en gespecialiseerde gezinsverzorging, hulp bij het huishouden categorie 3 (HH3):hulp bij ontregelde huishouding.

In het document "Zeker van zorg, nu en straks" van 13 juni 2008 kondigt het kabinet de maatregel aan dat met ingang van 1 januari 2009 de grondslag psychosociaal uit alle AWBZ-zorgfuncties wordt gehaald. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd.

2008 Geldt als een overgangsjaar. Per 1 januari 2009 is de gemeente geheel verantwoordelijk voor de doelgroep met psychosociale grondslag die een beroep doen op de door de gemeente gefinancierde voorzieningen. Een relatief nieuwe doelgroep. Kenmerkend voor de mensen die voor deze begeleiding in aanmerking komen is dat zij niet zelf hierom vragen. Wij willen voorbereid zijn op de te verwachten gevolgen. De gemeenten zijn pas laat over deze maatregelen door het rijk geïnformeerd. We zetten ons in om met de ondersteunende organisaties de hulp te organiseren en ondersteuning te bieden in het kader van de Wmo.

3. CUIJK EN DE WMO

3.1 Visie en beleid

Het beleid van de gemeente moet erop gericht zijn om het welbevinden van de inwoners te stabiliseren en te verbeteren. Onze visie is dat wij dit kunnen bevorderen door een samenhangend pakket van voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn en zorg aan te bieden. Dit samenhangende pakket moet een goede kwaliteit hebben en aansluiten bij de vraag van de inwoners voor een passende prijs. Belangrijk is ook dat het beleid erop gericht is om problemen te voorkomen, of om problemen zo goed mogelijk op te lossen. Indien nodig zal ook handhavend opgetreden worden. Dit is een driedeling in beleid:

- Preventief (voorkomen)
- Curatief (genezend oftewel oplossend)
- Repressief (handhavend)

Regionale sociale infrastructuur

Het beleid van de gemeente Cuijk kan niet los gezien worden van belangrijke Wmo-uitgangspunten in de andere gemeenten van het Land van Cuijk (Boxmeer, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis en Grave). In de voorbereidingen naar de implementatie van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning zijn veel beleidsmatige zaken gezamenlijk in het Land van Cuijk opgepakt. Dit vanuit het gegeven dat klanten maar ook betrokken (professionele) organisaties, belang hebben bij eenduidige beleidsuitgangspunten en werkafspraken, waar dit kan, in regionaal verband. Deze gecombineerde verantwoordelijkheid is 'samen zorgen voor elkaar' genoemd.

De ontwikkeling van de Wmo in het Land van Cuijk is aangepakt vanuit de visie dat de maatschappelijke ondersteuning van kwetsbare burgers pas goed tot zijn recht kan komen als er sprake is van een evenwichtig aanbod van individuele en collectieve voorzieningen in de context van een uitgewerkte sociale infrastructuur.

Interactief voorbereidingsproces

In het voorbereidingsproces is burgerparticipatie een belangrijke plaats toebedeeld in de vorm van de regionale Wmo-klantsupportgroep. Daarnaast zijn lokale participatieraden betrokken. Nu richt de aandacht zich meer op de inrichting van de lokale Wmo-participatieraad.

3.2 Eigen verantwoordelijkheid en ondersteuning

Individuele voorzieningen

De meest in het oog springende verandering als gevolg van de Wmo betreft het overgaan van de AWBZ-gefinancierde voorzieningen naar de gemeenten en het opgaan van de Wvg in de Wmo. Voor veel burgers en met name kwetsbare groepen kan dat de nodige vragen oproepen. Blijft mijn zorg wel zoals hij was? Krijg ik wel de ondersteuning die nodig is?

Eigen verantwoordelijkheid

Er is een balans nodig tussen de eigen verantwoordelijkheid van de burger en de ondersteuning die de gemeente kan bieden. Veel zorg wordt nu door mantelzorgers en vrijwilligers geleverd, zij leveren een belangrijke bijdrage aan de (financiële) houdbaarheid van het Wmo-stelsel. De gemeente wil bevorderen dat mantelzorgers door het beleid ondersteund worden zodat zij in staat blijven om hun mantelzorg taken te blijven uitvoeren. Door tekorten op financieel gebied of op onvoldoende toegang tot voorzieningen zoals onderwijs, huisvesting, zorg en welzijn kan sociale uitsluiting veroorzaakt worden. Door sociale uitsluiting kan men moeilijker de eigen verantwoordelijkheid nemen. Het beleid moet daarom gericht worden op het bereiken van deze groep burgers zodat zij op termijn hun eigen verantwoordelijkheid weer kunnen nemen.

Vraag is leidend

De Wmo legt sterk de nadruk op de keuzevrijheid van de burger. De burger moet uit diverse zorgaanbieders kunnen kiezen en heeft ook een keuze in de vorm van de ondersteuning (PGB, zorg in natura of anderszins). Voor de zorgaanbieders en leveranciers betekent dit dat niet langer het aanbod aan producten en dienstverlening centraal staat, maar dat de vraag van de burger centraal staat.

Sterkste schouders dragen de zwaarste lasten

De gemeente geeft haar burgers ondersteuning op maat en heeft bij sommige voorzieningen eigen bijdragen vastgesteld of inkomensgrenzen getrokken. Dit betekent dat beleid wordt gebaseerd op solidariteit tussen hoge en lage inkomens en mensen met een goede en slechte gezondheid.

Ruimte voor ideeën en creativiteit

Maatschappelijke ondersteuning wordt vormgegeven vóór maar ook dóór burgers. Initiatieven vanuit de burgers zelf worden betrokken bij het ontwikkelen van beleid.

Participatie

De Wmo is een wet met een nieuwe 'sturingsfilosofie'. De plannen, uitvoering en verantwoording achteraf door het college dienen zo dicht mogelijk bij de burger, bij alle betrokkenen, te blijven. Het beleid moet aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden in Cuijk. De wet schrijft dus niet exact voor welk beleid de gemeente moet voeren, maar wel hoe zij haar burgers hierbij dient te betrekken. Burgerparticipatie zoals die in de wet is vastgelegd is er vooral op gericht om burgers mee te laten meedenken over het beleid.

Zorgaanbieders en leveranciers

Zoals reeds eerder aangegeven hebben we samen met de regiogemeenten in het Land van Cuijk er voor gekozen om het jaar 2007 te gebruiken als overgangsjaar. Dit betekende concreet ten aanzien van de "hulp in het huishouden" dat met de reguliere zorgaanbieders (financiële) afspraken zijn gemaakt voor het jaar 2007. In de loop van het jaar 2007 moest op basis van een aanbestedingsprocedure duidelijkheid komen over het zorgaanbod vanaf 2008. De ontwikkelingen met betrekking tot de nieuw geïndiceerde thuiszorghulp in Cuijk zal naar alle waarschijnlijkheid een andere verhouding laten zien tussen de eenvoudige hulp (HH1) en de complexere thuiszorghulp (HH2) dan de verhouding in de reeds bestaande situaties. Op dit moment zijn hieromtrent in Cuijk nog geen exacte cijfers bekend. In algemene zin kan gezegd worden dat de klant in kwestie met deze opties goed kan worden bediend. Individuele knelpunten worden met de zorgaanbieder besproken. Over de reeds bestaande indicaties heeft de gemeente voor 2008 aanvullende werkafspraken gemaakt met de zorgaanbieders. Dit om kwalitatieve zorg te kunnen blijven bieden.

Voor de levering van hulpmiddelen heeft de klant vanaf 1 januari 2008 een keuze tussen drie aanbieders. Daarnaast is ook hier de keuze voor een persoonsgebonden budget mogelijk. De geselecteerde leveranciers van hulpmiddelen en voorzieningen voldoen aan de kwaliteitscriteria die hieraan in de aanbesteding zijn gesteld.

Instellingen en organisaties

Instellingen en organisaties op de gebieden wonen, welzijn en zorg komen op verschillende manieren in aanraking met de Wmo:

Aanbieders van hulp bij het huishouden hadden voorheen contact met het Zorgkantoor, nu via de regels van een Europese aanbesteding met elk van de gemeenten Land van Cuijk.

Enkele subsidieregelingen zijn overgegaan van het Zorgkantoor naar de gemeenten, zoals de DBWZ-regeling (dienst bij wonen met zorg), en de CVTM-regeling (coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg). Gemeenten zullen over de besteding van deze middelen eigenstandig beleid gaan ontwikkelen. Dit kan gevolgen hebben voor de betrokken instellingen. Dit vraagt zowel van de gemeenten als van de instellingen nog meer dan voorheen een expliciete opdrachtformulering.

3.3 Communicatie

De communicatie over de (invoering van de) Wmo is een lokale, gemeentelijke aangelegenheid. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ondersteunde de communicatie, vooral bij de invoering van de Wmo, met een landelijke campagne via o.a. huis-aan-huisbladen, brochures, een website en Postbus 51-materiaal.

De gemeenten in het Land van Cuijk (LVC) hebben de invoering van de Wmo gezamenlijk opgepakt. Ook de communicatie naar burgers en betrokkenen is binnen de vijf gemeenten afgestemd. Het college van burgemeester en wethouders in Cuijk heeft in januari 2007 hiervoor in samenwerking met de andere gemeenten in het Land van Cuijk een communicatieplan "Samen zorgen voor elkaar" vastgesteld.

Het communicatieplan heeft zich met name gericht op de invoering van belangrijke wijzigingen voor de burgers in de gemeente en op het overbrengen van de algemene gedachte achter de Wmo, vandaar de titel 'Samen zorgen voor elkaar', die als slogan ook in de communicatie-uitingen regelmatig wordt gebruikt.

Met een startbijeenkomst Wmo Land van Cuijk in april 2006 zijn alle direct betrokkenen t.w. de collegeleden, ketenpartners, cliëntenorganisaties gelijktijdig geïnformeerd.

Bij de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) speelt de inbreng van maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en andere belanghebbenden een belangrijke rol. Om deze groep 'intermediairs' te informeren over de Wmo werd op donderdagavond 16 november 2006 een voorlichtingsbijeenkomst gehouden in Wanroij.

De gemeentepagina's en gemeentelijke websites werden en worden benut voor actuele berichtgeving over de Wmo. Er is een verhalenserie te volgen geweest met informatie over alle prestatievelden van de Wmo. Lokaal informeerden projectgroepleden op verzoek plaatselijke organisaties over de Wmo. Regelmatig werden berichten naar de lokale en regionale media verstuurd en werden afspraken gemaakt voor interviews met de betrokken wethouders.

Het communicatietraject rond de invoering van de Wmo is begin 2008 afgesloten met een huis aan huis, voorlichtingskrant "Zorg in de regio, Wmo in het Land van Cuijk". Er is een link geplaatst op de gemeentelijke websites waar de digitale krant is terug te lezen. Voor de inwoners die de tekst voorgelezen willen hebben is het mogelijk de gemeentelijke teksten te beluisteren op de websites van Cuijk en Boxmeer. In het voorjaar is een speciale Wmo-informatiebijeenkomst georganiseerd, een theateravond voor mensen met een licht verstandelijke beperking te Wanroij. De gemeenten van Land van Cuijk hebben hierbij deelgenomen aan een panel.

Hoewel de communicatie vooral in het overgangsjaar en rond de invoering veel aandacht vroeg, zal er bij elke (beleids)ontwikkeling speciale aandacht zijn voor de invulling van het communicatietraject.

Gerealiseerde stappen en vervolgstappen

1. Dit beleidsplan Wmo bouwt voort op de visienotitie Wmo Land van Cuijk, die in december 2005 door de gemeenteraad is vastgesteld en al veel uitgangspunten noemt voor de invulling van de Wmo.
2. De vijf gemeenten in het Land van Cuijk hebben in de bestuursopdracht tot voorbereiding van de Wmo in maart 2005 een keuze gemaakt die richtinggevend is voor de visie op maatschappelijke ondersteuning.
3. De Implementatienota Wmo is op 8 mei 2007 door het college en op 18 juni 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.
4. Tijdens een Wmo-bijeenkomst op 16 november 2006 is al een eerste visie besproken met sleutelorganisaties uit het maatschappelijk veld en collegeleden.
5. Volgens de bestuurlijke planning zal de conceptnota op 1 augustus a.s. worden aangeleverd aan het College.
6. Aanbieden conceptbeleidsplan ter vaststellen door college op 12 augustus 2008.
7. Aanreiken concept beleidsplan participatieraad op 27 augustus 2008 voor een eerste reactie voorafgaand aan de inspraakprocedure.
8. De conceptnota is op 17 september voor inspraak voorgelegd aan belanghebbenden parallel aan een schriftelijke formele inspraakprocedure van 1 september tot 29 september 2008.
9. Kennisname conceptbeleidsplan Wmo in commissie Burger van 2 september 2008, en behandeling in commissie Burger van 14 oktober 2008, parallel met de inspraakprocedure.
10. Na de inspraakprocedure in september volgt de advisering van de participatieraad welzijnsbeleid op 5 november 2008.
11. Vaststellen door het college op 11 november 2008 van het verwerkingsvoorstel inspraakgegevens, zoals opgesteld in het Inspraakrapport.
12. Behandeling van de commissie Burger op 25 november 2008 van het verwerkingsvoorstel inspraakgegevens, zoals opgesteld in het Inspraakrapport.
13. Besluitvorming van het definitieve beleidsplan Wmo volgt in raadsvergadering van 15 december 2008 met inachtneming inspraakreacties.

4. DE NEGEN PRESTATIEVELDEN

De Wet maatschappelijke ondersteuning is een wet die gekenmerkt wordt door negen prestatievelden. Deze prestatievelden vormen geen doel op zich maar zijn verbonden met het centrale, maatschappelijke doel van de Wmo, namelijk: meedoen. Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. Als dat meedoen niet lukt, dan is er ondersteuning door de gemeente. Het doel van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning en op verwante terreinen.

De negen prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem
6. Het treffen van voorzieningen voor mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en voor mensen met een psychosociaal probleem voor het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren en/of hun deelname aan de maatschappij
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van huiselijk geweld
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

4.1 Sociale samenhang en leefbaarheid

Prestatieveld 1

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten', is ruim en breed geformuleerd. Leefbaarheid laat zich definiëren als: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten. De zelfredzaamheid van bewoners staat centraal. In sterke wijken en dorpen zijn de basisvoorwaarden voor het prettig samenleven aanwezig en sluiten de voorzieningen aan bij de wensen en behoeften van de bewoners. Het is een breed prestatieveld dat nauwe relaties heeft met andere terreinen zoals sport, wonen, ruimtelijke ordening, integratie, veiligheid en economie.

De gemeente kan op verschillende manieren de regie voeren: uitvoeringsgericht, beheersgericht, visionair en/of faciliterend. Wij ondersteunen de uitwerking van het beleid.

We willen het leefklimaat voor onze bewoners verbeteren. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de gemeenschapshuizen. Het gaat daarbij om de sociale pijler, dat wat er aan activiteiten in de gemeenschapsaccommodatie plaatsvindt, verbonden met de fysieke pijler, het gebouw. De overheid en haar burgers, in organisaties, trekken samen op om dat te bewerkstelligen. De besturen van de gemeenschapsaccommodaties (en de vrijwilligers) zijn daarbij partij, met de gemeente als regisseur voor het geheel. Tegelijkertijd vervult de gemeente een faciliterende rol. Wij stellen in die rol de randvoorwaarden beschikbaar waarbinnen organisaties en inwoners voorzieningen kunnen realiseren en initiatieven kunnen ontwikkelen. We kiezen hierbij voor een actieve ondersteuning van de wijk- en dorpsraden. De welzijnsinstelling kan daar een ondersteunende rol in nemen. Deze wisselwerking heeft als uitgangspunt dat we te maken hebben met actieve burgers die hun verantwoordelijkheid nemen in diverse rollen, bijvoorbeeld als ouder, burger, (buurt)bewoner, lid van een vereniging of netwerk.

4.1.1 Huidige situatie

We kiezen zoals gezegd voor een actieve ondersteuning van de wijk- en dorpsraden. Deze zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de wijken en dorpen. De gemeente zorgt voor randvoorwaarden voor de leefbaarheid. De inwoners kunnen via wijk- en dorpsraden meepraten over hun eigen dorp, tegelijkertijd kunnen bestuurders en ambtenaren via wijk- en dorpsraden overleggen met burgers. De wijk- en dorpsraden zijn er voor de burgers.

We stellen ons ten doel de communicatie tussen de burgers en de gemeente goed te laten verlopen en op peil te houden en, daar waar mogelijk samen met burgers, zorg te dragen voor het in stand houden of verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving van de burgers. Wij willen hier nadrukkelijk ook het cultuur- en armoedebeleid bij betrekken. Hierbij past om burgers directer verantwoordelijk te laten zijn voor hun leefomgeving en hen daarin te ondersteunen. Zo is er momenteel een experiment 'buurtbudgetten' in de Valuwe. Het "verantwoordelijk zijn" kan worden omschreven als: betrokkenheid tonen, taken delen en verdelen. De verdeling moet zodanig helder zijn dat alle burgers hun verantwoordelijkheden kennen en kunnen nemen. We zien de inzet van wijk- en dorpsraden als de meest geëigende aanpak om hetgeen is omschreven vorm en inhoud te geven.

Actuele integrale dorpsontwikkelingsplannen IDOP

Stelselmatig worden integrale dorpsontwikkelingsplannen (IDOP) uitgevoerd. Voor drie van de zes kerkdorpen is een integraal dorpsplan klaar, namelijk voor Sint Agatha, Linden en Katwijk. Het IDOP Vianen is al ver gevorderd en wordt in Beers in 2009 uitgevoerd. Voor Haps hebben we het onderzoeksrapport "Bij ons in Hops". De revitalisering van de Valuwe is in volle gang en met de vitalisering van Padbroek wordt een start gemaakt. Met de wijkraad Heeswijkse Kampen, beheer De Zwamhut en andere belanghebbenden hebben we gezamenlijk de nieuwe welzijnsaccommodatie voor de HK voorbereid. Deze plannen zijn te zien als actuele beelden van leefbaarheid: ze geven inzicht in onderhoud, veiligheid, cohesie en wensen van de bewoners. Ze vormen ook de basis voor de doorontwikkeling van ruimtelijk en sociaal beleid.

Gekoppeld aan ons gemeentebrede accommodatiebeleid dat dit jaar nog wordt afgerond menen wij een planmatig en systematisch beleid voor handen te hebben richting gevend voor de komende 10 jaren. In het collegeprogramma is aangegeven dat Cuijk aan het einde van deze raadsperiode voor alle wijken en dorpen willen beschikken over dergelijke plannen.

4.1.2 Gewenste situatie

Accommodatiebeleid

Het Collegeprogramma 2006 – 2010 vermeldt leefbaarheid als speerpunt van beleid, met als doel het leefklimaat in de gemeente te verbeteren. De wijkaccommodaties spelen samen met de dorps- en wijkraden een cruciale rol voor het verbeteren van het leefklimaat. Het gaat om bewoners individueel en in verenigingsverband die gebruik willen maken van de gemeenschapsaccommodaties. Ze komen elkaar tegen tijdens hun activiteiten en ze komen anderen tegen die tegelijkertijd gebruik maken van de gemeenschapsaccommodatie. De activiteiten zelf en de onderlinge ontmoeting dragen bij aan de verbetering van het welzijn van de bewoners en daarmee aan het leefklimaat van het geheel. We trekken samen op met en onze burgers (in organisaties) om dat te bewerkstelligen.

De gemeente Cuijk heeft diverse gemeenschapsaccommodaties in bezit. Bij de accommodaties is in Cuijk en de dorpen van alles gaande, van herbestemming van Checkpoint tot verbouwing van De Stappert in Haps, en nieuwbouw van accommodaties. Daarbij komt dat er een vernieuwing plaatsvindt van de functies, de groepen die er gebruik van maken en het gebruik van de accommodaties, zoals een mogelijk multifunctionele accommodatie in St Agatha en een speel- en leercentrum met wijkhuis in Padbroek. Kortom we hebben voldoende reden om beleid op dit terrein te herijken of op onderdelen nieuw te ontwikkelen.

De gemeenteraad heeft voor de ontwikkeling van accommodatiebeleid middelen in haar begroting opgenomen. In deze te ontwikkelen kadernota accommodatiebeleid nemen we BTB (bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid), beheer en de gemeentelijke controle op beheer en financiën, leefbaarheid en ontmoeting, ontplooiing en ontspanning als belangrijke aandachtspunten mee.

In 2007 is gestart met beleid op dit terrein te ontwikkelen. Dat gebeurt in twee fases:

1. Een inventarisatie van gegevens/ stand van zaken op het gebied van onder meer bezettingsgraad, huurders, deelnemers aan activiteiten, typen activiteiten, exploitatie en beheer.
2. Opstellen van beleid- en beheernota accommodatiebeleid welzijn, met inbegrip van de gegevens van onderdeel 1.

In mei 2008 zijn voorbereidingen van start gegaan voor het interactief proces binnen het ontwikkelen van het accommodatiebeleidsplan.

Wijk- en dorpsraden

In de praktijk kan zowel de rol van de gemeente als de rol van de wijk- en dorpsraad nog verder groeien en ontwikkelen. De wijk- en dorpsraad heeft te allen tijde in adviserende zin het recht om gevraagd en ongevraagd betrokkenheid te tonen bij dat deel van het gemeentelijk beleid, zowel in voorbereidende als uitvoerende zin, dat gevolgen heeft of kan hebben voor de leefbaarheid in het eigen dorp of de eigen wijk. De wijk- en dorpsraad wordt betrokken bij zaken welke gevolgen hebben op het gebruik en de beleving van de openbare ruimte of consequenties hebben voor de leefbaarheid van het dorp en de wijk. We stellen daartoe informatie beschikbaar en richten onze organisatie zo in dat maximaal kan worden ingespeeld op het maatschappelijk initiatief. Deze structuur biedt de basis voor de ontwikkeling van wijk- en dorpsplannen. Wonen en welzijn zijn thema's die door de Wmo in samenhang worden bekeken. Wij vinden dat belangrijk omdat prettig wonen een voorwaarde is voor welbevinden. Bij het maken van deze plannen is het belangrijk om iedere wijk en ieder dorp te benaderen vanuit zijn eigen identiteit om te zien hoe deze identiteit versterkt kan worden. Wijkplannen en dorpsplannen bestaan uit een inventarisatie van gegevens van de bestaande situatie en een beschrijving van het beeld van de toekomst (ruimtelijke ordening, groen, opbouw en samenstelling van bevolkingsgroepen, voorzieningen). Een wijk- of dorpsontwikkelingsprogramma is een uitwerking van het wijkplan in activiteiten die op korte, middellange en lange(re) termijn moeten gebeuren. Het is belangrijk om bewoners vanaf het prille begin actief te betrekken bij deze aanpak om bewoners bewust te maken van het te doorlopen proces voordat tot daadwerkelijke acties overgegaan kan worden.

Wijk- of dorpsbeheer

Wat een leefomgeving prettig maakt is samen leven met wijkbewoners die zich ook bekommeren om elkaar. Die met elkaar een praatje maken, zorg hebben voor elkaar en samen activiteiten ondernemen om het leven in de wijk aangenamer te maken. Wij denken hierbij aan voorzieningen in de wijk of dorp om mensen in staat te stellen elkaar te ontmoeten. Hierbij kunnen activiteiten worden aangeboden door ondermeer de Verenigingen, KBO's, allochtone zelforganisaties en SWOC samen met vrijwilligers, al naar gelang de vraag vanuit de wijk of dorp. Door het opstellen van wijk- of dorpsprogramma's willen we aandacht besteden aan de Wmo thema's wonen en welzijn die in samenhang met leefbaarheid worden bekeken. Ook hier is het belangrijk dat bewoners zelf een invulling aan deze activiteiten geven. Daarbij wordt uitgegaan van de kracht en de inzet van de bewoners. Het moet niet zijn van "U vraagt, Wij draaien". Maar het aantrekkelijk maken voor bewoners om zelf iets te ondernemen, zonder dit over te nemen.

Belangrijk is ook te onderzoeken of de voorzieningen betaalbaar zijn en in hoeverre er draagvlak is bij de bewoners en de gemeente om de voorzieningen in stand te houden. De inzet van vrijwilligers speelt hierbij een belangrijke rol. Alleen dan is een hoog voorzieningenniveau betaalbaar. Vele kiezelsteentjes maken samen een mooi grindpad!

In de wijk de Valuwe in Cuijk is een experiment met buurtbudgetten een belangrijk onderdeel van de revitalisering van de Valuwe. Hierin werken we met de Wijkraad de Valuwe en Woonmaatschappij Maasland samen. Op 15 oktober 2007 ging dit experiment van start met de eerste informatieavond. De wijkbewoners worden uitgenodigd mee te werken. Alle informatie is terug te vinden in het wijkblad 'Kijk op de Wijk'. De Valuwe rekent zich rijk met een wijkbeheerder die de aanpak in de wijk coördineert, met aandacht voor de woonomgeving van de bewoners.

In de dorpsraad van Sint Agatha is begonnen met het verder in beeld krijgen van de mogelijkheden van een multifunctionele accommodatie. Voor Katwijk wordt gekeken of een wijkaccommodatie tot stand kan komen in samenwerking met de plaatselijke ondernemer.

Gemeenschapshuis

De lokale infrastructuur bestaat uit de driehoek overheid, burgers en maatschappelijke organisaties. Het doel dat we met de gemeenschapsaccommodaties voor ogen hebben ligt op het vlak van welzijn. Belangrijk is dat de bewoners zelf (mede) inhoud kunnen geven aan de voorziening. Gezamenlijk overleg

over het voorzieningenniveau in de wijken en dorpen kan omgezet worden in een project met doelstellingen en de beschikbare financiële middelen.

Betrokkenheid van bewoners

De ervaring leert dat de betrokkenheid van bewoners het grootst is als zij reeds in een heel vroeg stadium mee kunnen beslissen over zaken die hen direct aangaan. Dit is dan ook het streven als er doelstellingen op het niveau van wijk of dorp worden geformuleerd of er projecten in gang worden gezet die direct betrekking hebben op hun fysieke of sociale omgeving. Voor de inhoud van dit prestatieveld is afstemming noodzakelijk met de betreffende wijk- of dorpraden en de Wmo-participatieraad. Daarnaast kan op basis van goede afspraken met de aanbieder van welzijnsdiensten (Radius) adequate inzet verwacht worden van bijvoorbeeld de jeugdwerker en/of ouderenwerker in de wijk of dorp, als daar door bewoners om gevraagd wordt. Mogelijke overlastsituaties zullen vroegtijdig worden gesignaleerd en zonedig in overleg of samenwerking met politie worden opgelost.

Een van de belangrijkste pijlers van het slagen van initiatieven voor en door bewoners is de mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de betrokkenen. 'Als men niets doet gebeurt er ook niets' zou eigenlijk een arbeidsmotto moeten worden.

Daarbij is het van belang dat men zich gesteund weet door de gemeente en de diverse instanties waarbij het belangrijk is voor de professionals om niet meer te doen dan gevraagd.

4.1.3 Acties

Om de leefbaarheid en sociale samenhang in wijken en buurten te vergroten, willen we de komende vier jaar een aantal belangrijke stappen zetten.

- afronden beleidsnota Accommodatiebeleid welzijn, uitvoeren van het beleid
- bereiken dat voor alle kerkdorpen een integraal dorpsontwikkelplan gereed is. Dat betekent vaststellen IDOP Katwijk 2008, afronding IDOP Vianen 2008, uitvoering IDOP Beers 2009
- uitvoeren van de actiepunten in samenwerking met de dorpsraden en dorpsorganisaties
- met revitalisering van de Valuwe is een lange termijnplan in gang gezet
- idem voor vitaliseren van de Padbroek in gang zetten

4.1.4 Relatie met andere prestatievelden

Algemeen: een sterke sociale samenhang in wijken en dorpen biedt een voedingsbodem waarop initiatieven op het gebied van vrijwillige inzet, mantelzorg, participatie van mensen met een beperking en vermaatschappelijking van de zorg beter zullen gedijen.

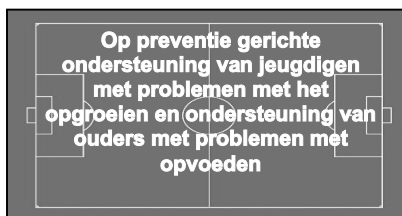
Prestatieveld 2: m.n. de (bestrijding van) jeugdoverlast is van belang voor dit prestatieveld vanwege de invloed op gevoelens van (on)veiligheid.

Prestatieveld 4: vrijwillige inzet van bewoners vergroot hun waardering voor de leefbaarheid in de wijk en draagt bij aan de sociale cohesie.

Prestatieveld 5: participatie moet in de wijken en dorpen zijn beslag krijgen; voorlichting over beperkingen kan acceptatie vergroten.

Prestatieveld 8: bemoeizorg draagt bij aan het terugdringen van overlast en is daarom van belang voor dit prestatieveld.

4.2 Preventieve ondersteuning van jeugdigen en ouders

Prestatieveld 2

Dit prestatieveld heeft betrekking op jeugdigen, en in voorkomende gevallen hun ouders/verzorgers, bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op de taken die in andere wetgeving zijn vastgelegd, zoals de Wet collectieve preventie Volksgezondheid (Wcpv) en de Leerplichtwet. Het preventief jeugdbeleid richt zich op het creëren van kansen en ontwikkelingsmogelijkheden en op het voorkomen van achterstanden voor alle jeugdigen. Dit prestatieveld richt zich op algemene preventie voor alle jeugdigen en hun ouders.

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van de jeugd kent verschillende facetten, zoals onderwijs, sport, sociaal cultureel werk, vrijetijdsbesteding, gezondheidszorg, jeugdzorg, justitie, wonen en werken. Het gemeentelijk preventief jeugdbeleid zet in op het realiseren van samenhang tussen voorzieningen op de diverse beleidsterreinen.

4.2.1 Huidige situatie

In Cuijk is op 29 januari 2007 het Jeugdbeleidsplan 2007-2010 "Ruimte voor de Jeugd" door de raad vastgesteld.

Ouders hebben een eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen. Daarbij krijgen zij ondersteuning van algemene voorzieningen, zoals het consultatiebureau, kinderopvang, peuterspeelzalen, het onderwijs, sociale culturele- en educatieve- en sportieve voorzieningen. Het is onze verantwoordelijkheid een samenhangend aanbod aan lokale voorzieningen, gerichte hulpprogramma's en ondersteunende activiteiten, waarmee deze signalen krachtig kunnen worden opgepakt mogelijk te maken.

In het Collegeprogramma voor de bestuursperiode 2006 en 2010 is de ambitie uitgesproken: "Goed omgaan met de jeugd; opvoeding is een zaak van de ouders, maar ook van het hele dorp of wijk. Dit willen we invullen als een basaal en samenbindend instrument gericht op goede sport- en speelvoorzieningen, goede begeleiding van activiteiten, ruimte voor eigen ontwikkeling en jonge burgerparticipatie".

4.2.2 Gewenste situatie

Samenwerking Land van Cuijk

De gemeenten in de regio Land van Cuijk, te weten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en St. Hubert en St. Anthonis hebben op bestuurlijk niveau de ambitie uitgesproken intensief samen te werken bij het ontwikkelen van een sluitende en eenduidige jeugdketen. Daarbij is sprake van:

- samenhang tussen voorzieningen
- afstemming binnen het hulpaanbod
- een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen betrokken voorzieningen en gemeenten.

Het traject "Een sluitende jeugdketen Regio Land van Cuijk" biedt een uitgewerkte structuur en vindt haar vertrekpunt voor een groot deel in de landelijke "Operatie Jong". Meer expliciet is uitgegaan van de resultaten en ervaringen binnen de gemeente Cuijk en het in het kader van "Operatie Jong" door Helmond ontwikkelde signaleringsinstrument. In regionaal verband met de omliggende regiogemeenten is afgesproken dat de ontwikkelde ketenstructuur door de gezamenlijke gemeenten in het Land van Cuijk wordt overgenomen voor een Centrum voor Jeugd en Gezin dat verder lokaal ingevuld kan worden.

Gemeentelijk jeugdbeleid en aansluiting met de geïndiceerde jeugdzorg

Met de invoering van de nieuwe wet op de Jeugdzorg op 1 januari 2005 is de gemeente verantwoordelijk voor het preventieve aanbod in geval van lichte opgroei- en opvoedproblemen. Dit is bekrachtigd met de invoering van de *Wmo* in 2007. Voor kwetsbare groepen is extra aandacht. De gemeente moet met hulp van de algemene voorziening voorkomen dat ernstige opgroei- en opvoedproblemen ontstaan. Gemeenten creëren door een goede lokale infrastructuur de voorwaarden waardoor jeugdigen zo veel mogelijk probleemloos op kunnen groeien tot volwaardige burgers. Uitgangspunt daarbij is de ontwikkelingsfase en leefwereld van de jeugdige.

De Bureaus Jeugdzorg en de geïndiceerde zorg vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie.

De sluitende jeugdketen Regio Land van Cuijk

De zorg voor jeugdigen is op te vatten als een keten die uit verschillende schakels bestaat. Ouders zijn zelf primair verantwoordelijk voor de opvoeding. Algemene voorzieningen, zoals het consultatiebureau, onderwijs en het algemeen maatschappelijk werk, bieden ouders de steun om hun kinderen zonder problemen of achterstanden te laten opgroeien. Wanneer er toch ernstige opgroei en opvoedproblemen ontstaan, kan het Bureau Jeugdzorg (BJZ) ingeschakeld worden. Bureau Jeugdzorg beoordeelt de hulpvraag en beslist of er geïndiceerde jeugdzorg nodig is.

Wanneer we spreken over deze jeugdketen bedoelen we het samenhangende geheel van voorzieningen en maatregelen voor jeugdigen, dat als doel heeft het bieden van optimale aandacht, zorg en bescherming, zodat elk kind zich zoveel mogelijk op zijn/haar eigen wijze kan ontwikkelen naar volwassenheid.

Binnen deze ketenstructuur zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- kind, jongeren en ouders staan centraal, daar omheen wordt een sociaal pedagogische infrastructuur vormgegeven
- de gemeente vervult een regierol
- het aanbrengen van samenhang tussen de vijf gemeentelijke functies op het terrein van opvoeden en opgroei-problematiek
- het vormgeven van een sluitend systeem waardoor niemand tussen wal en schip verzeild raakt
- een heldere aansluiting tussen het lokale veld en het terrein van, kinderopvang, onderwijs, jeugdzorg en justitie (veiligheidshuis)
- een duidelijke definiëring van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende lokale voorzieningen op de verschillende functies per leeftijdscategorie
- een effectief en efficiënt ingerichte overlegstructuur door structurele samenwerkingsrelaties tussen vindplaatsen en lokale hulpvoorzieningen (directe koppeling van hulpvoorziening aan vindplaats) op het terrein van casuïstiek
- een effectief en efficiënt ingerichte structuur voor coördinatie van zorg.

Voor de invulling van de vijf gemeentelijke functies binnen de sluitende jeugdketen gaan we uit van professioneel werkende organisaties en kwalitatief goed op hun taak toegeruste medewerkers. De ketenstructuur voor jeugd is opgenomen als bijlage in deze notitie.

Signaleringsstelsel "Zorg voor Jeugd"

Randvoorwaarde voor de inrichting van een sluitende lokale jeugdketen is een gemeentelijk signaleringsstelsel. Een goed signaleringsinstrument maakt het hulpverleners mogelijk snel te zien welke organisatie bij welke hulpvrager (jeugdige / ouders) betrokken is. Het inwinnen van informatie en het onderling afstemmen tussen organisaties en werkers wordt hierdoor makkelijker. Alle gemeenten in de provincie Noord Brabant gaan, in samenwerking met de provincie Noord Brabant, de functie coördinatie van zorg vorm geven door invoering van het digitale signaleringsstelsel "Zorg voor Jeugd".

Binnen het stelsel Zorg voor jeugd worden meerdere domeinen betrokken. In dit kader noemen we jeugdzorg / jeugdhulpverlening, onderwijs, werk en inkomen, veiligheid.

Centrum voor jeugd en gezin (CJG)

In het Centrum voor Jeugd en Gezin worden verschillende taken als opvoedingsondersteuning, jeugd-gezondheidszorg, licht ambulante begeleiding en functies op het gebied van advies en melding kindermishandeling in de directe nabijheid van jeugdigen en ouders integraal aangeboden. Hierin zal de afstemming moeten plaatsvinden met de ontwikkeling van leer- en speelcentra in onze gemeente. Ook zal er afstemming en samenhang gerealiseerd moeten worden met de ontwikkeling van integrale dorpsontwikkelingsplannen.

Als onderdeel van het Wmo-loket in Cuijk kan de volgende verdeling worden gemaakt:

Lokale organisaties op het terrein van licht pedagogische hulp werken samen in het aanbieden van informatie en advies aan jeugdigen en ouders binnen een gezamenlijk "frontoffice". Tevens wordt directe aansluiting op en ondersteuning van de vindplaatsen georganiseerd met als doel vroegtijdig te kunnen interveniëren. Binnen de "backoffice" vindt op basis van samenwerkingsafspraken tussen betrokken voorzieningen onderlinge verwijzing plaats inclusief toeleiding naar zwaardere hulpvormen via indicatiestelling door Bureau Jeugdzorg.

Er is een Plan van Aanpak ontwikkeld om het Centrum Jeugd en Gezin Land van Cuijk (CJG LvC) verder uit te bouwen en uiteindelijk gerealiseerd te hebben in 2011. Op 22 april 2008 zijn de eerste stappen gezet voor het realiseren van een Centrum Jeugd en Gezin Land van Cuijk :

- Samenwerkings- en overdrachtsafspraken tussen Radius / jongerenwerk, Regionaal Maatschappelijk Centrum, Stichting MEE, GGD en Stichting Thuiszorg.
- Eén telefonisch loket voor ouders en opvoeders.

- Eén digitaal interactief loket voor jeugd en jongeren met e-consult
- Werkmethodiek triple P (Positief Pedagogisch Programma).

De onderdelen inrichting lokale jeugdketen en Zorg voor Jeugd zijn integraal onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Binnen het gemeentelijk preventief jeugdbeleid lopen een aantal activiteiten op het gebied van preventie. In Cuijk denken we hierbij aan de ontwikkeling van activiteiten binnen de driehoek buurt, onderwijs en sport.

Regionaal is een projectplan "Alcoholpreventie Jongeren" opgesteld. Dit projectplan richt zich op alcoholgebruik onder jongeren van 12 tot 25 jaar.

Op dit moment wordt dit plan verder uitgewerkt, waarna in 2009 kan worden gestart met de uitvoering.

4.2.3 Acties

- Realiseren van het centrum van Jeugd en Gezin, verder uitbouwen en doorontwikkelen van de eerste stappen. Realisatie: 2008- 2010
- Uitvoering van activiteiten binnen de driehoek Buurt , Onderwijs en Sport. Realisatie: 2008-2011.
- Alcoholpreventie jongeren. Realisatie 2009 -2012

4.2.4 Relatie met andere prestatievelden

Prestatieveld 1: het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid. (Enerzijds: preventief beleid kan overlast op een later moment voorkomen/anderzijds: een goede sociale cohesie en bevorderen van leefbaarheid kan bijdragen aan voorkomen van problemen en biedt risicogroepen een sociaal netwerk)

Prestatieveld 3: informatie, advies en cliëntondersteuning: we kiezen voor één Wmo-loket, waarin het loket voor jeugd en hun ouders, het Centrum voor Jeugd en Gezin vorm krijgt. Voorzieningen voor ouders en jeugd worden hiermee ondergebracht in het Wmo-loket.

Prestatieveld 7: maatschappelijke opvang en steunpunt huiselijk geweld. Zowel maatschappelijke opvang als het steunpunt huiselijk geweld komt jeugdigen tegen. Goede afspraken over samenwerking zijn belangrijk.

Prestatieveld 8: openbare geestelijke gezondheidszorg. Ook hier gaat het om een goede afstemming waar het voorzieningen of activiteiten voor jeugd betreft.

Prestatieveld 9: verslavingszorg: samenwerking/afstemming tussen Novadic-Kentron en jeugdvoorzieningen. Enerzijds t.b.v. kinderen van verslaafde ouders, anderzijds t.b.v. verslavingsproblematiek bij jongeren

4.3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Prestatieveld 3

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Centraal staat de "één-loketgedachte": inwoners behoeven zich in principe niet vaker dan één maal tot de gemeente te wenden om antwoord op hun vragen te krijgen.

Gemeenten zijn zoals gezegd binnen de Wmo verantwoordelijk voor het geven van advies, informatie en ondersteuning aan cliënten met vragen en behoeften op het brede terrein van wonen, welzijn en zorg. Het is voor de eerste keer dat informatie, advies en cliëntondersteuning in een wet benoemd zijn als prestatieveld van maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast veronderstelt de Wmo dat gemeenten de toegang regelen tot de voorzieningen op dit terrein. De Wmo geeft de gemeente verantwoordelijkheid voor een breed terrein van voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Dit kan resultaten op andere prestatievelden ten goede komen. Met name aan de ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligers (prestatieveld 4) en het bevorderen van het zelfstandig functioneren en de deelname aan het maatschappelijk verkeer (prestatieveld 5 en 6). Het Wmo-loket speelt een cruciale rol in het goed uitvoeren van de Wmo.

4.3.1 Huidige situatie

In het spraakgebruik is al snel de term Wmo-loket opgekomen, als fysieke vertaling van het prestatieveld. Daarbij kunnen vervolgens weer vele verschillende invullingen gedacht worden. In de afgelopen twee jaren is in velerlei settings met diverse mensen, bestuurders, instellingen, klantengroepen, ambtenaren gesproken over het prestatieveld 3. Veel gezichtspunten zijn aan bod gekomen. Eerder is al in de Visienotitie Wmo Land van Cuijk van 24 oktober 2005 ten aanzien van het lokale loket de volgende conclusie geformuleerd:

“Burgers zullen via een digitaal loket informatie en advies over maatschappelijke ondersteuning kunnen verkrijgen. Voor een groot deel van de Wmo-doelgroep die geen toegang heeft tot deze dienstverlening, is persoonlijke ondersteuning bij het verkrijgen van informatie en advies vereist en hiervoor zullen lokale loketten op maat in elk van de vijf gemeenten van het Land van Cuijk worden gerealiseerd. “.

Andere loketten op terrein van wonen, welzijn en zorg

Burgers die ondersteunende voorzieningen nodig hebben, moeten zich vaak bij loketten van verschillende instanties melden. In het Land van Cuijk gebeurt cliëntondersteuning op maatschappelijk gebied o.a. door het Regionaal Maatschappelijk Centrum, met name bij het Advies- en Informatiepunt Boxmeer en de Winkel voor Informatie en Advies in Cuijk.

Voor de Wmo behoren alle burgers die problemen hebben met het zelfstandig functioneren in de samenleving tot de doelgroep. In de huidige situatie vervullen dus meerdere organisaties functies op het gebied van advies, informatie en ondersteuning. Ieder doet dat op eigen wijze en hanteert eigen informatiesystemen.

De invoering van de Wmo biedt de kans om een adequate integrale aanpak te ontwikkelen.

4.3.2 Gewenste situatie

De colleges in het Land van Cuijk hebben op basis van de uitgangspunten in de eerder vastgestelde Visienotitie Wmo Land van Cuijk (collegebesluit gemeente Cuijk december 2005) bij de implementatie van de Wmo is gekozen voor de opzet van het Wmo-loket met de volgende kenmerken:

1. Het lokaal Wmo-loket is een “diep” loket, waarbij vragen worden ingenomen en het proces van afhandelen in gang wordt gezet.
2. Kiezen voor een brede wonen-welzijn-zorg variant van het loket.
3. Het lokaal loket inrichten als groeimodel.
4. Het fysieke loket per gemeente in te richten.
5. Gemeenten beslissen afzonderlijk over de locatie van het fysiek loket.
6. Telefonische en digitale bereikbaarheid worden per gemeente ingebed in de bestaande gemeentelijke infrastructuur – er wordt vooralsnog niet geïnvesteerd in een afzonderlijke infrastructuur.
7. De gemeenten nodigen de partners in het Wmo veld uit tot samenwerking rond het Wmo-loket. Daarbij wordt gestreefd naar een gezamenlijk gedragen dienstverleningsconcept.
8. Het Wmo-loket is niet afhankelijk van afzonderlijke zorgaanbieders.
9. Binnen het Wmo-loket is plaats voor een gekwalificeerde intake die indicaties kan stellen voor de door de gemeente te leveren zorg. Daarnaast is er voor complexe situaties en ten behoeve van het oplossen van eventuele geschillen een onafhankelijke externe adviseur.
10. Er wordt een regionale digitale kaart ontwikkeld.
11. Er komt een klantvolgsysteem.
12. Het Wmo-loket wordt gebaseerd op professionele dienstverlening. Aan het loket horen ook de wonen-welzijn-zorgcoördinatoren te zijn verbonden en andere vormen van klantondersteuning/zorgcoördinatie, onder andere ouderenadviseurs.

Deze uitgangspunten hebben geleid tot de volgende keuzes die zijn beschreven in de in de bijlage toegevoegde Implementatienota Wmo Land van Cuijk. De implementatienota Wmo is in mei 2007 door het college van burgemeester en wethouder, en in juni 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

Regionale afstemming

Alle gemeenten hechten aan een eigen Wmo-loket, dat goed aansluit bij de eigen lokale situatie. Uit het oogpunt van klantvriendelijkheid en samenwerking met organisaties met een bovenlokaal werkgebied is regionale afstemming gewenst. Wij beperken ons op dit moment tot de schaal van het Land van Cuijk. Er is gekozen voor een intensieve vorm van regionale samenwerking bij de opzet, inrichting en vormgeving van het lokale Wmo-loket. De mate van samenwerking wordt gezien als een groeimodel.

De doelgroepen van de Wmo

Voor de Wmo behoren alle burgers tot de doelgroep en daarmee tot de doelgroep van het Wmo-loket. Er zijn echter een aantal groepen te onderscheiden die meer gebruik maken van een loket dan anderen:

- Personen met een lichamelijke beperking
- Personen met een psychische beperking
- Personen met een verstandelijke beperking
- Personen met psychosociale of materiële problemen
- Personen met meervoudige problematiek zonder duidelijke hulpvraag (OGGZ-doelgroep)
- Huishoudens met huiselijk geweld
- Gezinnen met opvoedingsproblemen
- Ouderen
- Jeugdigen

Een specifieke doelgroep heeft niet alleen behoefte aan specifieke voorzieningen maar soms ook aan specifieke ondersteuning op het terrein van vraagverheldering en benadering in een loket.

Professionele bemensing

Men kan slechts aanspreekpunt zijn als men ook aanspreekbaar is op resultaten, zowel in positieve als in negatieve zin. Dit stelt eisen aan een professionele inrichting die de daarin werkzame personen goed outilleert. Aan deze personen worden uiteraard eisen gesteld voor wat betreft opleiding, ervaring en kunde. Kennis en vaardigheden worden doorlopend op peil gehouden.

Wonen-welzijn-zorg coördinator

In de afgelopen jaren is een netwerk binnen wonen, welzijn en zorg opgebouwd waarbinnen samengewerkt wordt t.b.v. van de klant. Het college heeft samen met vier andere gemeenten in het Land van Cuijk voor 2008 en zo mogelijk ook voor 2009 het project Wwz-coördinatie voortgezet. De Wwz-coördinator voor Cuijk wordt als een vraagbaak (verlengstuk in het veld) van het lokale loket gezien. De samenwerking moet op dit punt worden geïntensiveerd. De samenwerking heeft vooral een praktisch op de dienstverlening aan de klant gericht karakter. Waar nodig worden nieuwe afspraken gemaakt over doorverwijzing en afstemming. Zoals met Pantein V&V, tot eind 2007 uitvoerder van het project Wwz-coördinator en met het Wmo-loket vanaf januari 2008. De samenwerking met de Wmo-consulenten van het loket is inhoudelijk en gericht op onderlinge doorverwijzing. Met de vrijwillige ouderenadviseurs bestaan afspraken, het is goed deze te actualiseren.

Partners in het bredere veld van zorgverlening

Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel teneinde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Cliëntondersteuning wordt verleend door een aantal organisaties waarvan een opsomming als bijlage is toegevoegd.

Als ambitie is verwoord om een zogenaamd regelloket in te richten voor alle dienstverlening aan burgers binnen het Wmo taakveld.

Het Wmo-loket zal voor de toegang tot de zorg uiteindelijk moeten functioneren als het contactpunt tussen "de instellingen" en de burger. Daarmee wordt het Wmo-loket een front-office voor deze instellingen. In verhoudingen tussen front-office en back-office is het van essentieel belang om goede samenwerkingsafspraken te maken vertrekkend vanuit een gezamenlijk dienstverleningsconcept. In het aanbouw zijnde gezamenlijk dienstencentrum kan het Wmo-loket voor Land van Cuijk gestalte krijgen.

Het proces

Het Wmo-loket is een groeimodel. Het verdiepen en verbreden van dit loket zal vervolgens stapsgewijze moeten plaatsvinden vanuit het betrekken van alle partners. Met name gaat het daarbij om een gezamenlijk gedragen visie op het dienstverleningsconcept voor dit loket.

4.3.3 Acties

- We stellen voor om het jaar 2008 te gebruiken als jaar waarin we kijken hoe het loket loopt en de tijd nemen om met de verschillende genoemde samenwerkingspartners de samenwerking goed op de rit te zetten. Deze partners zetten zich in voor onafhankelijke cliëntondersteuning en de

(integrale) indicatiestelling. Met andere partners op het terrein van wonen, welzijn en zorg zullen afspraken worden gemaakt over hun participatie in het loket.

4.3.4 Relatie met andere prestatievelden

Prestatieveld 6: gemeentelijke individuele voorzieningen zijn via het zorgloket toegankelijk. Waar mogelijk wordt in het loket direct de aanvraag afgehandeld en in ieder geval de procedure in gang gezet.

Prestatieveld 4: mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk: mantelzorg moet deel uit gaan maken van het loket in die zin dat in het loket ook mantelzorgondersteuning geregeld kan worden en het aanbod met elkaar wordt afgestemd.

Overige prestatievelden: het loket moet informatie en advies kunnen geven over alle prestatievelden.

4.4 Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

Prestatieveld 4

Mantelzorg is langdurende zorg, langer dan drie maanden, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'. In onze gemeente hebben veel mensen iets voor elkaar of voor de samenleving over. Onder vrijwillige inzet verstaan wij: "de inzet die onverplicht en onbetaald wordt verricht voor anderen of de samenleving". Als gemeente willen wij de betrokkenheid en solidariteit onder burgers stimuleren door een vrijwilligersvriendelijk klimaat te creëren. Door de komst van de Wmo krijgt ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers een wettelijk kader en is tevens toegevoegd aan het gemeentelijk beleid. Daarbij gaat het in de regel om algemene beleidsmaatregelen en niet zozeer om individuele voorzieningen.

Het wettelijk kader

Burgers zullen een grotere eigen verantwoordelijkheid moeten nemen, als het gaat om ondersteuning en zorg. Daarbij denkt de wetgever aan een grotere inzet van de eigen sociale omgeving (bieden van gebruikelijke zorg, mantelzorg, zorg door vrienden en buurtgenoten), het benutten van vrijwilligerswerk en het inzetten van eigen (financiële) middelen voor het aanpassen van de woning en het verwerven van de nodige diensten en zorg. Pas als deze mogelijkheden aangewend zijn, kan de burger een beroep doen op de mogelijkheden die de gemeente biedt. De gemeente moet hierop in samenwerking met professionele aanbieders beleid maken, omdat deze een geheel eigen verantwoordelijkheid (en belang) hebben bij het in stand houden van de mantelzorg en het vrijwilligerswerk.

Onder gebruikelijke zorg valt de zorg voor het huishouden; de zorg voor kinderen; kleine huishoudelijke taken door de kinderen; kortdurende zorg door de partner; benutten van bestaande voorzieningen, zoals een boodschappendienst of maaltijddienst; kinderopvang of financieel-administratieve ondersteuning. Het protocol 'gebruikelijke zorg' wordt door het CIZ toegepast binnen de AWBZ (algemene wet bijzondere ziektekosten). Met de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor de indicaties en hanteren wij 'gebruikelijke zorg' als richtlijn. De gekwalificeerde intake is 'maatwerk'.

4.4.1 Mantelzorg

Ondersteuning van mantelzorgers is een aandachtsgebied waar de gemeenten tot voor kort weinig bemoeienis mee hadden. De financiering van bijvoorbeeld het Steunpunt Mantelzorg was een zaak van het Zorgkantoor. Met de invoering van de Wmo op 1 januari 2007 is dit veranderd en worden gemeenten zelf verantwoordelijk. Dit heeft begin 2007 geleid tot een notitie over het te voeren beleid met betrekking tot mantelzorgondersteuning. In deze notitie "*Krachtdadig ondersteunen*" wordt een start gemaakt met deze nieuwe verantwoordelijkheid. De notitie is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van de regionale projectgroep Wmo waarin de 5 gemeenten in het Land van Cuijk waren vertegenwoordigd. De aanbevelingen zijn in februari 2007 door het college van burgemeester en wethouders in Cuijk

overgenomen. Als zodanig is destijds ook het gebruikelijke inspraak- en adviestraject met betrekking tot deze notitie gevolgd met de regionale klantsupportgroep Wmo-Land van Cuijk en de lokale participatieraden. De formele besluitvorming over de aanbevelingen voor mantelzorg door het college en de gemeenteraad gebeurt dus nu bij de vaststelling van dit integrale beleidsplan Wmo.

4.4.1.1 Huidige situatie

Ondanks de nauwe relatie tussen mantelzorg en vrijwilligerswerk in zorg, welzijn en dienstverlening is de notitie “*Krachtdadig ondersteunen*” specifiek gericht op het domein van de mantelzorg. De mantelzorg verdient het om afzonderlijk belicht te worden vanwege de gevolgen van de invoering van de Wmo op 1 januari 2007 voor de verleners en ontvangers van mantelzorg.

4.4.1.2 Gewenste situatie

De mantelzorg neemt in de loop van de tijd stapsgewijs toe, zonder dat er voldoende sprake is van ontlasting door andere betrokkenen (familieleden, vrijwilligerswerk of professionele ondersteuning). In veel gevallen is het einde van de zorgverlening niet te bepalen. Door het verlenen van langdurige en intensieve mantelzorg levert de mantelzorger vaak een deel van zijn eigen leven in waardoor de eigen behoeften en de sociale ontwikkeling onder druk komt te staan.

Het belang van mantelzorg blijkt wel uit het feit dat 80% van de zorg wordt verleend door mantelzorgers. In het land van Cuijk blijkt dat 32,8% van de ouderen/mensen met een beperking een beroep doen op mantelzorg, terwijl 18,5% een beroep doet op professionele zorg (thuiszorg etc.).

In de gemeente Cuijk levert dit volgens de gegevens in de notitie het beeld op volgens tabel 1 ten aanzien van mantelzorg.

Tabel 1: Berekening gebaseerd op: bevolkingsgegevens CBS en onderzoek PON (21% van inwoners van 18 jaar en ouder is mantelzorger en tabel tijdsbesteding mantelzorg).

	Inwoneraantal 2005	Aantal inwoners 20 +	Aantal mantel- zorgers	inzet 5 uur per dag (20%)	Inzet 6 uur per week (56%)	Inzet 8 uur per maand (18%)	36 uur per jaar (6%)
Gemeente Cuijk	24.223	18.159	3.813	763	2.135	686	229

Zowel landelijk, provinciaal als regionaal wordt extra inzet gepleegd op de positie van de jonge mantelzorgers, allochtone mantelzorgers en mantelzorgers bij mensen met psychische en/of psychiatrische problematiek. Bij deze groepen is de dreiging van overbelasting vaak het grootst. Daarnaast is het belangrijk om activiteiten te stimuleren waardoor de mantelzorgers worden ontlast, waardoor hulp langer zal worden geboden. De aandacht moet zich niet per definitie richten op méér inzet van de mantelzorg, maar op het ontlasten van mantelzorgers en het (her)verdelen van de lasten.

Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk

In het Land van Cuijk is het Steunpunt Mantelzorg actief. Het betreft een samenwerkingsverband van Pantein Verpleging en Verzorging, GGZ Centrum Land van Cuijk, Regionale Stichtingen Welzijn Ouderen Land van Cuijk, MEE, Dichterbij, Praktische Thuishulp Brabant Noordoost. Mezzo is de landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg waar veel samenwerking mee is.

Stichting Thuiszorg Brabant Noordoost vervult formeel de werkgeversrol van de twee coördinerend medewerkers. Het Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk is vertegenwoordigd in het Platform Belangenbehartiging Mantelzorg Noordoost-Brabant.

Het Steunpunt is op dit moment in overleg met de gemeenten om de toekomstig gewenste aansturing vorm te gaan geven.

Praktische Thuishulp (PTH)

Praktische Thuishulp Brabant Noordoost en Noordelijk Noord Limburg heeft als vrijwilligersorganisatie een samenwerkingsverband met het Steunpunt Mantelzorg. De financiële verantwoordelijkheid is in 2007 van het Zorgkantoor overgegaan naar de gemeenten. PTH biedt door middel van oppas, aanwezigheidshulp, speelhulp, hulp bij activiteiten, licht verzorgende hulp, vervoer en gastgezinnen aan de mantelzorger de mogelijkheid even tijd voor zich zelf te hebben, dit wordt respijtzorg genoemd. Het gaat altijd om hulpvragen zonder indicatie. Doelgroep is: thuiswonende mensen met een verstandelijke

beperking, een lichamelijke beperking en mensen met een chronische ziekte, NAH en ADHD van alle leeftijden. PTH is primair gericht op de ontlasting van de mantelzorger(s).

Alzheimer Café

Het Alzheimer Café is een trefpunt voor mensen met dementie, hun partners, familieleden en vrienden. Ook hulpverleners en andere belangstellenden zijn welkom. De gasten praten met elkaar over de dingen die ze meemaken, over dementie en over mogelijkheden voor hulp.

Project De Vriendendienst van de GGZ-Oost-Brabant

Indien gewenst zoekt de GGZ-Oost-Brabant een maatje bij iemand met chronisch psychiatrische klachten om de kwaliteit van leven van de persoon met klachten te verbeteren en tegelijkertijd mantelzorgers te ontlasten.

Regionale Stichting Welzijn Ouderen Land van Cuijk

De RSWO is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project Coördinatie Oppasdienst voor ouderen. Met inzet van vrijwilligers wordt de taak van mantelzorgers (partners, huisgenoten of kinderen) die belast zijn met de zorg voor thuiswonende hulpbehoevende ouderen verlicht. Gedurende een of indien nodig meerdere dagdelen in de week neemt de vrijwilliger de zorg over, waarvoor een geringe bijdrage wordt betaald. Het gaat om aanwezigheidsbijstand en de daarbij horende verzorgingstaken, maar niet om huishoudelijke taken. De Coördinatie Oppasdienst voor ouderen werd betaald door het Zorgkantoor. Vanaf 1 januari 2007 zijn gemeenten ook financieel verantwoordelijk voor vrijwillige thuiszorg. De oppasdiensten worden momenteel alleen geboden in Boxmeer en Cuijk.

Aanbevelingen voor ondersteuning mantelzorg

In de notitie mantelzorg "*Krachtdadig ondersteunen*" worden twaalf aanbevelingen gedaan om tot feitelijke ondersteuning te komen. Hieronder volgt hiervan een overzicht:

1. Om de hulp en zorg door de familie te ondersteunen en overbelasting te voorkomen is een ruimhartige interpretatie van het begrip "gebruikelijke zorg" als preventie en als een steun in de rug voor hen die deze gebruikelijke zorg leveren, nodig.
2. De bijzondere aandacht van het Steunpunt Mantelzorg voor de "verborgen" groep mantelzorgers, het overnemen van regeltaken, het verruimen van de mogelijkheden van respijtzorg en het bereiken van de specifieke doelgroepen dient breed ondersteund te worden.
3. Afstemming van voorlichting, advisering en begeleiding van de mantelzorgers met alle relevante partijen zoals het Steunpunt mantelzorg, ouderenwerkers, ouderenadviseurs, WWZ-coördinatoren, zorgconsulenten etc. blijft een punt van aandacht.
4. Zorg ervoor dat in het te realiseren Wmo-loket mantelzorg in de systeembenadering zit.
5. De gemeente bevordert de onderlinge samenwerking tussen het Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk, de steunpunten voor vrijwilligerswerk en andere betrokken partijen, zowel vrijwilligersorganisaties als professionals in zorg en welzijn.
6. Mantelzorg dient vertegenwoordigd te blijven in de Wmo-advies- c.q. participatieraden
7. Bij de indicatiestelling wordt rekening gehouden met de inbreng van de mantelzorger.
8. Mantelzorgers dienen actief gewezen/geïnformeerd te worden over de mogelijkheden voor het aanpassen van de woning.
9. De mogelijkheden voor het lenen van materialen zoals ziekenhuisbedden etc, moeten beter bekend worden gemaakt bij de mantelzorger en deze voorzieningen moeten snel ingezet kunnen worden.
10. Onderzoek hoe de wenselijkheid van mantelzorg zich verhoudt tot het beginsel van economische zelfredzaamheid en welke afstemming nodig is. Tref daarbij ook voorzieningen voor het parttime bijhouden of verwerven van arbeidsmarktgerichte competenties tijdens een periode van mantelzorg. Overweeg eventueel ontheffing van de sollicitatieplicht als iemand mantelzorg verleent.
11. Ter voorkoming van overbelasting van de mantelzorger en mensen die gebruikelijke zorg leveren dient het steunpunt Mantelzorg samen met betrokken professionele zorgaanbieders en zorg gerelateerde vrijwilligers te beschikken over een adequaat systeem voor het registreren van signalen uit de omgeving van degene die zorg ontvangt, zoals kinderen, ouders, partner en overige familieleden of vrienden).

12. In het belang van de mantelzorg wordt het beleid van het Steunpunt Mantelzorg om voldoende mogelijkheden voor respijtzorg voor de regio te realiseren onderschreven.

4.4.2 Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn bereid zich in te zetten voor elkaar en voor de gemeenschap. We zetten ons in voor het behoud van vrijwilligers. Onze visie is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waar mogelijk kansen te bieden naar betaald werk. De IBN-groep richt zich op het bieden van of toeleiden naar loonvormende arbeid. De welzijnsorganisatie Radius biedt ondersteuning en advies aan de organisaties.

Ten aanzien van het (lokaal) vrijwilligersbeleid is in december 2006 het rapport *'Vrijwilligerswerk Cuijk belicht. De monitor vrijwilligerswerk Cuijk'* besproken. Vervolgens is op 4 september 2007 een discussienota over het vrijwilligersbeleid van de gemeente Cuijk door de commissie Burger besproken. De nota is een aanzet tot uitwerking van de de aanbevelingen uit de vrijwilligersmonitor. Hiermee is de beleidsontwikkeling in gang is gezet voor de integrale benadering van lokale vrijwilligers. De discussienota zal een vervolg moeten krijgen. De belangrijke aandachtspunten in het kader van lokaal vrijwilligersbeleid zullen daarom na de aspecten rondom mantelzorgondersteuning bij dit prestatieveld nogmaals worden aangehaald.

4.4.2.1 Huidige situatie

Deze sector kent zeer veel verschillende organisaties waarin veel vrijwilligers actief zijn. Vrijwilligers vervullen in onze gemeente een belangrijke rol in het gemeenschapsleven. De betrokkenheid van de inwoners bij de eigen leefomgeving is groot. Inwoners zijn bereid zich in te zetten voor elkaar en voor de gemeenschap. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers is een bloeiend verenigingsleven en worden er talloze activiteiten georganiseerd die de gelegenheid bieden elkaar te ontmoeten. Vrijwilligers spelen hierin een belangrijke rol. Als gemeente willen we deze vrijwilligers zoveel mogelijk ondersteunen zodat zij zich ook in de toekomst willen blijven inzetten voor de gemeenschap. Het uiteindelijke doel is de positie van het vrijwilligerswerk te versterken door vrijwilligers te ondersteunen en te stimuleren. Dat willen wij doen op basis van wensen en knelpunten en aanbevelingen vanuit het vrijwilligerswerk zelf. Er is een "Discussienota over het Vrijwilligersbeleid van de gemeente Cuijk" 4 september 2007. Deze nota vormt enerzijds een aanzet tot het uitwerken van aanbevelingen uit de vrijwilligersmonitor en anderzijds een aanzet tot visieontwikkeling vrijwilligersbeleid.

Tot nu toe worden vrijwilligers op diverse manieren vanuit diverse terreinen van het gemeentelijk beleid ondersteund, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van accommodaties of subsidies. Er is behoefte aan een samenhangend vrijwilligersbeleid waarin het vrijwilligerswerk vanuit een breed kader wordt belicht. Een beleid dat erop is gericht knelpunten op te lossen waarmee de waardering vanuit de gemeente voor vrijwilligerswerk het beste tot uitdrukking zou komen.

Regionaal steunpunt vrijwilligerswerk Land van Cuijk

We faciliteren het Steunpunt vrijwilligerswerk Cuijk om tegemoet te komen aan de taak het aanbod te kunnen coördineren. Momenteel loopt een project om een regionaal steunpunt Land van Cuijk op te zetten. Uitgangssituatie is een frontoffice in de 5 gemeente en één centrale backoffice. Cuijk heeft al een functionele vrijwilligers centrale in 't Baken.

4.4.2.2 Gewenste situatie

Het doel van het vrijwilligersbeleid is de inzet van vrijwilligers in stand te houden door een voorwaardenscheppend en stimulerend beleid. Vrijwilligers dragen bij aan de omvang en kwaliteit van de leefbaarheid in de (kleine) kernen, zij dragen bij aan de omvang en kwaliteit van de zorg en welzijn, bevorderen de sociale cohesie en vergroten de maatschappelijke betrokkenheid. Wij zullen ons daarom inzetten voor behoud van vrijwilligers.

In de Discussienota worden een aantal aanbevelingen gedaan waarmee vorm en inhoud gegeven kan worden aan het vrijwilligersbeleid in de gemeente Cuijk. Hieronder volgt hiervan een overzicht:

1. Ondersteun en stimuleer buurt/dorpsinitiatieven die leiden tot meer samenhang in de buurt.
2. Stimuleer deelname aan activiteiten door bijvoorbeeld het verstrekken van een projectsubsidie of door het geven van extra subsidie.
3. Besteed specifiek aandacht aan het vinden en behouden van vrijwilligers, bijvoorbeeld door het aanbieden van de training 'De Nieuwe Vrijwilliger'. Steunpunt Vrijwilligerswerk Cuijk is dan de logische aanbieder en gemeente de financier.
4. Werf specifieke doelgroepen voor vrijwilligerswerk onder wie allochtonen, die nog ondervetegenwoordigd zijn in het vrijwilligerswerk.
5. Stimuleer dat het bedrijfsleven de daar aanwezige kennis beschikbaar stelt voor vrijwilligersorganisaties.
6. Stimuleer de ondersteuning en begeleiding van de georganiseerde vrijwilligers in zorg- en dienstverlening.
7. Vereenvoudig de regelgeving en wijze van vergunningverlening zoveel mogelijk ten behoeve van vrijwilligersorganisatie.
8. Subsidieer onder duidelijke voorwaarden de legeskosten verbonden aan de organisatie van activiteiten door vrijwilligersorganisaties en neem hiervoor een beleidsregel op in de nieuw op te stellen gemeentelijke subsidieverordening.
9. Ondersteun nieuwe initiatieven van vrijwilligersorganisaties in het vrijwilligerswerk.
10. Stimuleer mensen met een uitkering tot het verrichten van vrijwilligerswerk.
11. Geef de vrijwilligers een blijk van waardering voor het werk.
12. Werk mee aan onderlinge afstemming over het vrijwilligersbeleid in het Land van Cuijk.
13. Monitor het vrijwilligerswerk regelmatig (om de vijf jaar) om de effecten van het beleid te kunnen meten
14. Stel een gemeentelijke klankbordgroep vrijwilligerswerk in , die door de gemeente geraadpleegd wordt bij de ontwikkeling van haar vrijwilligersbeleid, die haar mening kan geven op onderdelen van de beleidsontwikkeling en een rol spelen in het volgen van het ingezette proces ter verbetering van het vrijwilligersbeleid en de gemeenteraad daarover rapporteren.

Overzicht vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn actief op onderstaande gebieden:

- sport
- hulp- en dienstverlening
- kunst, cultuur en onderwijs/educatie
- sociaal-cultureel werk
- algemeen maatschappelijk werk.

Professionele ondersteuning

De medewerkers van de welzijnsorganisatie Radius ondersteunen en adviseren zodanig dat deze organisaties in staat zijn zelfstandig hun activiteiten en taken uit te voeren. In sommige sectoren kunnen vrijwilligers ondersteund worden door regionale, provinciale en landelijke instellingen, zoals Steunpunt Mantelzorg Land van Cuijk, Prisma Brabant, het Brabants Steunpunt Jeugd welzijn, Mezzo, landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg en de Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV). Daarnaast zijn er diverse koepelorganisaties die los van het gemeentelijk beleid ondersteuning bieden. Voorbeelden zijn de ouderenbonden, sportbonden, vrouwenorganisaties, scouting, Zonnebloem en het Rode Kruis.

4.4.3 Acties

Om bovengenoemde doelstelling te bereiken zullen verschillende beleidsacties in samenhang met elkaar in gang moeten worden gezet of reeds in gang gezette beleidsacties moeten worden geïntensiveerd.

Deze beleidsacties zijn gelijktijdig ook aanknopingspunten voor de jaarlijkse tussenevaluaties, die zullen worden opgesteld met betrekking tot de uitvoering van het beleidsplan Wmo.

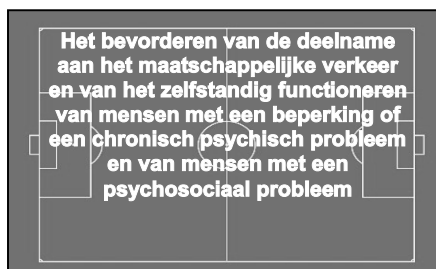
- Realiseren aansturing steunpunt mantelzorg
- Realiseren aanbevelingen mantelzorg
- Het vrijwilligerssteunpunt actief betrekken bij het gemeentelijk beleid.
- Realisatie van een regionaal steunpunt vrijwilligerswerk Land van Cuijk
- Opzetten regionaal vrijwilligerssteunpunt (regionale vacaturebank, regionale website)
- Monitor vrijwilligersbeleid op termijn herhalen.

4.4.4 Relatie met andere beleidsvelden

Prestatieveld 3: informatie, advies en cliëntondersteuning: ook voor mantelzorgers zijn dit belangrijke functies, reden om mantelzorgondersteuning via het zorgloket aan te bieden.

Prestatieveld 5: het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en zelfredzaamheid: bij de realisatie van doelen op dit prestatieveld hebben vrijwilligersorganisaties een belangrijke rol. Veel activiteiten op het niveau van de wijk en het dorp worden door vrijwilligers opgezet.

4.5 Deelname maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren

Prestatieveld 5

In het vijfde prestatieveld wordt bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente behoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. Bij dit prestatieveld komen verschillende doelgroepen nadrukkelijk in beeld, kwetsbare ouderen, mensen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen, mensen met chronische psychische en psychiatrische problemen en mensen met psychosociale problemen. Voor deze mensen is het vaak moeilijk om zelfstandig te functioneren en volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Kernvraag is op welke wijze we deze inwoners kunnen helpen hun talenten te benutten en te voorkomen dat zij in een sociaal isolement raken.

4.5.1 Huidige situatie

Steeds meer mensen met beperkingen blijven (langer) wonen in hun eigen wijk of dorp. Om zelfstandig te kunnen blijven zijn allerlei vormen van ondersteuning nodig op het gebied van wonen, welzijn (informele)zorg, en dienstverlening. Deze ontwikkeling wordt vooral veroorzaakt door:

- Sterke groei van het aantal ouderen
- Dubbele vergrijzing: ook de meest zorgbehoevende groep (75+) neemt toe
- Vermaatschappelijking van de zorg (van intramuraal naar extramuraal)

Om eenzaamheid en sociaal isolement te voorkomen worden voor een geselecteerde groep ouderen nieuwe sociale contacten gestimuleerd. Ouderen krijgen laagdrempelig informatie, advies en ondersteuning via de vrijwillige ouderenadviseurs of zonedig via de professionele Wwz-coördinator. Met preventieve huisbezoeken worden ouderen bereikt die niet van de reguliere kanalen gebruik maken. Daarnaast zijn er diverse activiteiten gericht op ontmoeting, ontspanning en activering, zoals D'n Inloop, dagopvang voor mensen met een psychisch probleem. Om goed te kunnen functioneren zijn daarnaast de individuele verstrekkingen zoals huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen en vervoersfaciliteiten (zie prestatieveld 6) onontbeerlijk.

4.5.2 Gewenste situatie

Door de toenemende vergrijzing zal de omvang van de groep verder toenemen. De verwachting is dat de vraag naar maatschappelijke ondersteuning en zorg zal toenemen. Via o.a. de jaarlijkse Wmo-klanttevredenheidsonderzoek houden we deze ontwikkeling in de gaten en doen we zonedig voorstellen voor aanpassingen of nieuw beleid.

Vervoer en ontwikkelingen

Op dit moment kunnen ouderen in Cuijk gebruik maken van een collectief vraagafhankelijk vervoerssysteem (Taxihopper) wat we in samenwerking met andere gemeenten in de regio Brabant-Noordoost en de Provincie aanbieden voor alle burgers. Het vervoerssysteem is daarnaast zeer geschikt voor mensen met beperkingen. In onze gemeente is specifiek vervoer voor bewoners van intramurale instellingen beschikbaar. Dit vervoer wordt vaak gecombineerd met het vervoer naar dagactiviteiten voor inwoners die hiervoor in aanmerking komen.

Begin 2007 besloot de provincie Noord-Brabant pilots op te starten om de mogelijkheden voor gratis openbaar vervoer in de regio te onderzoeken. De resultaten worden in 2009 verwacht.

De uitkomsten van de pilot kunnen mogelijk een positief effect hebben op de openbaar vervoermogelijkheden in de regio. Het plan sluit aan bij de tendens om huidige vervoersmogelijkheden beter te benutten. De beheersorganisatie van Taxihopper voor de 14 gemeenten in de regio is in samenwerking met de provincie actief in het zoeken naar mogelijkheden om tot bundeling van doelgroepenvervoer te komen. Dit om bestaande vervoerssystemen efficiënter in te zetten. Het mes snijdt dan aan twee kanten: De reiziger zal beter worden bediend en de kosten van de afzonderlijke systemen gaan omlaag. In de komende jaren zal meer duidelijkheid komen over de extra mogelijkheden die (OV)vervoerssystemen in onze regio te bieden hebben. Ook voor de leefbaarheid in de kleine dorpen is een goed systeem van openbaar vervoer essentieel.

Gemeentelijk beleid per doelgroep

- Mensen met een verstandelijke beperking. De doelgroep bestaat uit mensen met een *lichamelijke en/of verstandelijke beperking*. Mensen met een *verstandelijke beperking* zijn tot nu toe niet of nauwelijks onderwerp van gemeentelijk beleid geweest. Zij waren eigenlijk niet in beeld.
- Geestelijke gezondheidszorg. Personen met *chronische psychische of psychosociale beperkingen* zijn, evenals mensen met een verstandelijke beperking, nauwelijks onderwerp van gemeentelijk beleid geweest. De instelling voor geestelijke gezondheidszorg heeft een scala aan activiteiten om de participatie van (ex)cliënten te bevorderen (vriendendiensten, maatjesprojecten, cliëntondersteuning). In 2007 en voor 2008 heeft de gemeente via subsidies aan GGZ-Land van Cuijk en Stichting Door en Voor zelf ook een aantal activiteiten ondersteund. In de toekomst bekijken we of deze regeling moet worden aangepast.
- Activerend huisbezoek en ouderenoppas. Deze activiteiten werden vóór 1 januari 2007 in het kader van de Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg (CVTM) via het Zorgkantoor bekostigd. Vanaf 1 januari 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de zogenaamde CVTM-middelen. In het kader van een goede continuïteit zijn met instellingen en organisaties die in dit kader middelen ontvingen via het Zorgkantoor overgangsafspraken gemaakt voor 2007 en 2008. De beschikbare middelen voor deze organisaties zijn ook voor 2008 toegekend. In de loop van 2008 en 2009 zal nadere beoordeling volgen over de inzet ten aanzien van deze activiteiten. De welzijnsorganisatie Radius ontvangt ten behoeve van de coördinatie van het activerend huisbezoek en ouderenoppas een subsidie. De uitvoering is in Cuijk in handen van de SWOC.

Activerend huisbezoek, is bedoeld voor 50 plussers die een steuntje in de rug nodig hebben om 't heft weer zelf in handen te nemen. Activerend huisbezoek kan mensen helpen de draad weer op te pakken, weer initiatief te nemen. Er is iemand die luistert en even meedenkt. Mensen krijgen een vaste vrijwilliger, die speciaal opgeleid is voor activerend huisbezoek. Deze persoon helpt mensen zodat ze zelfstandig verder kunnen. Door gesprekken met de vrijwilliger probeert deze meer zicht te krijgen op de individuele wensen en mogelijkheden. Samen met de vrijwilliger worden stappen ondernomen om de situatie te verbeteren. Wanneer hulpvragers weer zelf verder kunnen, worden de huisbezoeken afgebouwd. Activerend huisbezoek wordt vaak ingezet bij:

- overlijden van partner, kind of vrienden
- verhuizing (zelf, familie of vrienden)
- achteruitgang in de gezondheid en daardoor ook vaak moeilijk ter been
- door samenloop van omstandigheden uit het evenwicht raken

Ouderenoppas: Vaak is een mantelzorger (partner of familielid) overbelast met de zorg van een ziek of dementerend gezinslid. Om die zorg te kunnen blijven verrichten is het voor de mantelzorger van groot belang dat hij/zij zo nu en dan de handen vrij heeft om even iets anders te doen. Daarnaast zijn er steeds meer alleenstaande, zelfstandig wonende ouderen zonder kinderen of familie in de buurt waarvoor het belangrijk is dat zij een uurtje in de week gezelschap krijgen zodat zij niet in een sociaal isolement vervallen. Individuele situaties worden ontlast, of deelname aan het maatschappelijk verkeer wordt bevorderd.

Wonen

Om mensen in staat te stellen zo lang mogelijk in hun eigen woning te laten wonen, moet er levensloopbestendig gebouwd worden. Hierover zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwverenigingen.

- *Fysieke toegankelijkheid van voorzieningen*
We zetten ons in voor een optimale fysieke toegankelijkheid van (publieke) voorzieningen in de gemeente voor mensen met een beperking.
- *Levensloopbestendig bouwen*
In Cuijk wordt de komende jaren een groot aantal woningen gebouwd. Hierbij dient voldoende aandacht te zijn voor levensloop bestendig bouwen en woonzorg/woonservice zones.
- *Sport*
We zetten ons in voor meer mogelijkheden om te bewegen voor senioren en mensen met een beperking, en voor sportstimulering voor de jeugd
- *Accommodatiebeleid*
De nota accommodatiebeleid zal aandacht hebben voor BTB (bereikbaarheid toegankelijkheid en bruikbaarheid), beheer, leefbaarheid en ontmoeting, ontplooiing en ontspanning.
We zetten ons in voor speel- en leercentra.

4.5.3 Acties

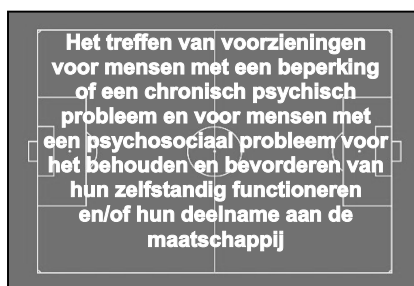
- We zetten ons in voor een optimale fysieke toegankelijkheid van (publieke) voorzieningen in de gemeente voor mensen met een beperking.
- We zetten ons in voldoende aandacht te hebben voor levensloop bestendig bouwen en woonzorg/woonservice zones.
- Sport
Inzetten op meer mogelijkheden om te bewegen voor senioren en mensen met een beperking
Inzetten op sportstimulering voor de jeugd
- Subsidies
Specifieke aandacht voor het bieden van mogelijkheden voor activiteiten voor mensen met een beperking.
- Kadernota accommodatiebeleid, met daarin aandacht voor BTB (bereikbaarheid toegankelijkheid en bruikbaarheid), beheer, leefbaarheid en ontmoeting, ontplooiing en ontspanning

4.5.4 Relatie met andere prestatievelden

Prestatieveld 1: leefbaarheid en sociale samenhang, levert een belangrijke basis om deel te kunnen nemen, ook voor mensen met een beperking.

Prestatieveld 6: individuele voorzieningen, omdat die het mogelijk maken voor mensen met een beperking om mee te doen.

4.6 Het treffen van voorzieningen

Prestatieveld 6

Het zesde prestatieveld betreft de verstrekking van specifieke, op de persoon toegesneden voorzieningen. Voor de hand liggende vormen zijn woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, hulp bij het huishouden maar ook begeleiding bij zelfstandig wonen, dagbesteding voor ouderen, maaltijdvoorziening, sociale alarmering, klussendiensten, algemeen maatschappelijk werk of vormen van psychosociale hulpverlening. De voorbereidingen voor dit prestatieveld zijn in 2007 in gang gezet. In september heeft de raad de Wmo-verordening Land van Cuijk vastgesteld. Het college heeft in de maand november een besluit genomen ten aanzien van de bijbehorende beleidsregels en financiële paragraaf voor de Wmo-voorzieningen. Dit zijn wettelijke nieuwe taken van de Wmo. Dit prestatieveld richt zich op individuele verstrekkingen om burgers in staat te stellen op een goed niveau te kunnen participeren in de samenleving en te voorkomen dat er minder snel een beroep wordt gedaan op de intramurale voorzieningen.

4.6.1 Huidige situatie

De gemeente heeft op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning een compensatieplicht. Dit houdt in dat we aan mensen met beperkingen zodanige voorzieningen moet aanbieden, dat zij in staat zijn om ondanks die beperkingen deel te nemen aan het leven van alledag in en rond de thuissituatie. Gemeenten moeten aangeven waarom zij al dan niet bepaalde voorzieningen verstrekken en daarnaast in hoeverre zij hebben getoetst dat de burger "in totaliteit", dus met voorziening en overige omstandigheden, in staat is om zich in de thuissituatie te redden. Er is weliswaar sprake van een nieuwe impuls aan de ontwikkeling van de gemeentelijke taak, maar tegelijkertijd van continuïteit tussen de oude en de nieuwe situatie.

4.6.2 Gewenste situatie

De uitgangspunten bij het verlenen van voorzieningen voor mensen met beperkingen zijn verder uitgewerkt in 21 conclusies en beslispunten. In de Implementatienota Wmo is in mei 2007 door het college en in juni 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

De vastgestelde uitgangspunten bij het verlenen van voorzieningen voor mensen met beperkingen zijn in het volgende overzicht opgenomen.

1. Constateren dat er sprake is van continuïteit in de omvang en inrichting van het voorzieningenpakket tussen de oude en de nieuwe wetgeving.
2. Eigen bijdragen – behoudens noodzakelijke technische aanpassingen - handhaven op het bestaande niveau.
3. Eigen bijdragenbeleid kan per gemeente afwijken.
4. Primaat van verhuizing blijft gehandhaafd.
5. Het protocol gebruikelijke zorg is vertrekpunt voor de uitvoering van de huishoudelijke verzorging.
6. Binnen het Wmo-loket is plaats voor een gekwalificeerde intake die indicaties kan stellen voor de door de gemeente te leveren zorg. Daarnaast is er voor complexe situaties en ten behoeve van het oplossen van eventuele geschillen een onafhankelijke externe adviseur.
7. De opdracht aan de externe adviseur geschiedt per onderhandse aanbesteding, waarbij tenminste twee adviseurs worden gecontracteerd.
8. De hulpmiddelen worden opnieuw aanbesteed.
9. Voor hulpmiddelen is een PGB mogelijk, op het niveau van de kosten die de gemeente maakt. De gemeente bedingt in de aanbesteding een korting voor PGB – houders.
10. Inkoop van Hulp bij het Huishouden geschiedt via een Europese aanbesteding.
11. De contractering van minimaal 2 organisaties voor Hulp bij het Huishouden.
12. De gemeenten gaan niet over op het Zeeuwse model
13. Inkopen via een full-service contract. Te contracteren aanbieder kan alle vormen van hulp bij het huishouden leveren.
14. Aanbieders moeten hun hulpaanbod op alle plekken in het Land van Cuijk gelijkelijk aanbieden.
15. Naast de inkoop via aanbesteding ruimte bieden voor kleine aanbieders om in kleine volumes tegen gelijke contractuele voorwaarden een bijzondere vraag te bedienen.
16. AWBZ definitie voor Huishoudelijke Verzorging loslaten en een functiegerichte Wmo definitie voor Hulp bij het Huishouden invoeren.
17. Hulp bij het huishouden onderverdelen in vier categorieën functie-georiënteerde categorieën A tot en met D.
18. De gemeente treedt niet in de beslissing van de aanbieder van hulp bij het huishouden om al dan niet alpha-hulpen in te schakelen voor de gecontracteerde diensten.
19. Er worden geen volumeafspraken gemaakt en er wordt geen garantie afgegeven voor het aantal uren.
20. Er wordt een selectiegrens (bovengrens) in de aanbesteding gehanteerd die overeenstemt met het huidige tariefniveau.
21. Aan nieuw toetredende aanbieders wordt de voorwaarde opgelegd om bestaand uitvoerend personeel over te nemen tegen de bestaande arbeidsvoorwaarden.

Verordening, beleidsregels en financieel besluit Wmo vanaf 2008

Het college van burgemeester en wethouders heeft, rekening houdend met de adviezen die hieromtrent zijn ontvangen in juli 2007 een voordracht gedaan aan de gemeenteraad van Cuijk ten aanzien van de Wmo-verordening vanaf 2008. Deze Verordening is 1 oktober 2007 door de gemeenteraad vastgesteld. Aanvullend zijn, eveneens rekening houdend met inspraak hieromtrent, door het college van burgemeester en wethouders de beleidsregels en financieel besluit vastgesteld in de collegevergadering

van november 2007. Een aantal belangrijke lokale punten is hierbij maatgevend geworden voor ons beleid. Hieronder een overzicht.

- De burger en in het bijzonder de burger met functiebeperkingen staat in het kader van deze Wmo-verordening centraal. Hier past het uitgangspunt “zorg op maat”. Daarbij gaat het om zowel collectieve als individuele voorzieningen. De uitvoering van de Wmo hoort echter niet beperkt te blijven tot de kwetsbare groep burgers. Het nieuwe systeem zal pas werken als de vitaliteit en solidariteit binnen de lokale samenleving wordt versterkt. Toewijzing van zorg moet er op gericht zijn om de ondersteuning terecht te laten komen bij degenen die deze nodig hebben.
- Ondanks het hanteren van een eigen bijdrage blijven de noodzakelijke voorzieningen voor de betreffende persoon of doelgroep bereikbaar. Getracht is om het eigen bijdrage-beleid in de gemeenten van het Land van Cuijk zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Gezien de eigen beleidsvrijheid van gemeenten kan echter sprake zijn van afwijkende individuele accenten.
- In de concept-beleidsregels is expliciet opgenomen dat het gehanteerde “protocol gebruikelijke zorg” geen verplichtend karakter moet krijgen bij de toetsing van hulpvragen maar richtinggevend en als vertrekpunt moet dienen voor het zoeken naar een maatwerkoplossing.
- De gemeente heeft zich ingezet om tegen gelijke voorwaarden waarborgen te krijgen voor de PGB-houders bij de inkoop van hulpmiddelen en voorzieningen. De keuzevrijheid voor een PGB ligt in deze volledig bij de klant.
- De hoogte van eigen bijdragen is gekoppeld aan een maximum op jaarbasis. Dit maximum wordt vastgesteld (door het Centraal Administratie Kantoor) door toetsing van het individuele inkomen. Het CAK bewaakt in het kader van integraliteit mogelijke cumulaties in eigen bijdragen.
- In het kader van de aanbesteding van Wmo-voorzieningen zijn voldoende waarborgen aanwezig die invulling kunnen geven aan de keuzevrijheid van de klant.
- Ten aanzien van de interpretatie van de term “goedkoopst-adequaats” mogen geen misverstanden ontstaan. De te verstrekken voorziening moet bovenal adequaat zijn en hiervan de goedkoopste mogelijkheid.

Bij het bezoekbaar maken van de woning dient in situaties van kinderen met beperkingen (bijv. bij co-ouderschap) maatwerk te worden verricht in het belang van het kind.

Lokaal accent

Bij de vaststelling van de nadere beleidsregels zijn accenten in de beleidsuitgangspunten aangebracht, te weten:

In het Financieel Besluit gemeente Cuijk is geen oplaadkostenvergoeding meer voor elektrische voorzieningen opgenomen.

Andere voorzieningen voor ondersteuning

Het accent met betrekking tot de voorzieningen voor ondersteuning ligt nadrukkelijk op de hierboven reeds genoemde voorzieningen als woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en hulp bij het huishouden. Daarnaast zijn echter nog een aantal andersoortige ondersteunende voorzieningen voor burgers beschikbaar. Soms is hierbij geen, of in lichte mate, sprake van indicatiestelling. Voorbeelden zijn: klussendienst en maaltijdvoorzieningen

Samenwerkende partijen

Als ambitie is onder prestatieveld 3 verwoord om voor de toekomst een zogenaamd regelloket in te richten voor alle dienstverlening aan burgers binnen het Wmo taakveld. Verstrekking van voorzieningen vraagt afgezien van een goede communicatie met de klant afstemming en communicatie met betrokken organisaties leveranciers van hulpmiddelen en voorzieningen, thuiszorgaanbieders en indicatiestellers, instellingen voor opvang en verslavingszorg en andere AWBZ- zorginstellingen. In de bijlagen is een lijst opgenomen met partijen.

4.6.3 Acties

- Om de Wmo uit te kunnen voeren, heeft Cuijk samen met de gemeenten in het Land van Cuijk beleid ontwikkeld voor de individuele verstrekkingen. In feite is dit een continu proces.
- Om de integraliteit van de behandeling van de zorgvraag te versterken en de toegang tot voorzieningen te verbeteren, worden alle aanvragen ingediend bij het Wmo loket. (Zie ook prestatieveld 3).
- Klanttevredenheidsonderzoek

De horizontale verantwoording, wat betekent dat de gemeente meer dan voorheen verantwoording aflegt aan haar burgers over het gevoerde beleid op het terrein van maatschappelijke ondersteuning.

- 2008 is het eerste jaar dat wordt gewerkt met de nieuwe verordening. Na afloop van dit jaar dient dit te worden geëvalueerd en indien nodig aangepast te worden.

4.6.4 Relatie met andere prestatievelden

Prestatieveld 3: het Wmo-loket zorgt voor verstrekking van de voorzieningen en zal op termijn ook zorgen voor een toenemend bereik onder groepen die nu vanwege onbekendheid of andere drempels geen gebruik maken van voorzieningen.

Prestatieveld 4: onderdeel mantelzorg: bij aanvragen van huishoudelijke hulp door een mantelzorger die overbelast is zullen wij niet verlangen dat iemand stopt met de mantelzorg, maar huishoudelijke hulp bieden wanneer de combinatie van factoren, waaronder mantelzorg, leidt tot overbelasting en basis kan zijn voor de indicatie van huishoudelijke hulp.

Prestatieveld 5: bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer: bekend is dat mensen met veel sociale contacten minder vaak een beroep doen op zorgvoorzieningen. Goede welzijnsvoorzieningen en goede invulling van prestatieveld 5 kan het beroep op zorg dus beperken.

4.7 Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid

Het beleidsveld van maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid bestond al. Met de komst van de Wmo zijn de prestatievelden 7, 8 en 9 onder de Wmo terechtgekomen. Er is al een heleboel beleid vastgesteld op dit terrein. In de toekomst zal dit onder de noemer van de Wmo worden voortgezet.

We streven er naar dat alle inwoners naar vermogen volwaardig aan de samenleving deelnemen. Meer dan in het verleden ligt er een verantwoordelijkheid bij het individu om zelf problemen op te lossen of eigen hulp te organiseren. Er is een groep mensen die dit (tijdelijk) niet of onvoldoende kan. Door psychiatrische, psychosociale of verslavingsproblemen kunnen ze de problemen niet zelfstandig oplossen en hun sociaal netwerk is te beperkt of ook niet in staat hen daarbij te helpen. Deze groep inwoners noemen we “bijzondere groepen”. Deze mensen vragen niet altijd hulp of willen zelfs geen hulp: zorgwekkende zorgmijders. We moeten dus een extra inspanning verrichten om deze groep te bereiken.

In het kader van deze prestatievelden besteden we ook aandacht aan de bestrijding van huiselijk geweld. Slachtoffers, daders, getuigen van huiselijk geweld kunnen tot de bijzondere groepen behoren maar dit hoeft niet. Voor de bijzondere groepen is in het verleden vanuit verschillende invalshoeken beleid opgesteld. Voor de prestatievelden 7, 8 en 9 is daarom een samenhangende visie opgesteld die de vraag van de klant centraal stelt. Bij de vormgeving van de maatschappelijke ondersteuning voor deze groep gaan we uit van de keten; preventie, signalering en melding, hulp, opvang en zorg, nazorg en maatschappelijk herstel.

4.7.1 Huidige situatie

Op het terrein van de maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid werken de 14 gemeenten (Oss, Uden, Veghel, Boekel, St. Oedenrode, Bernheze, Landerd, Lith, Maasdonck, Grave, St. Anthonis, Mill en St. Hubert, Cuijk, Boxmeer) van de regio BNO met de betrokken professionele instelling(en) samen in het voorbereidende regionaal ambtelijk overleg maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGZ, alsmede in het Portefeuillehoudersoverleg. Het Portefeuillehoudersoverleg brengt aan de gemeentebesturen advies uit over te nemen besluiten. De gemeente Oss vervult de rol van de beleidscoördinerende centrumgemeente.

Vanuit deze samenwerking is een gezamenlijke visie vastgesteld: Mensen met complexe problemen in staat stellen samenhangende zorg te ontvangen, waardoor zij zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de samenleving: huisvesting, scholing/werk, dagbesteding, inkomen, gezondheid en sociaal netwerk. Hiervoor is ketenbenadering noodzakelijk, waarin zelfstandige partners samenwerken aan het realiseren van afgestemde producten die voorzien in de behoefte(n) van de cliënt. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in:

- preventie, signalering en melding
- hulp, opvang en zorg
- nazorg en maatschappelijke participatie.

De zorg sluit aan bij de belevingswereld, leefstijl en sociaal-culturele achtergrond van de cliënt. De professionele instellingen dragen zorg voor een adequate registratie over het bereik van geleverde producten en diensten en over de omvang, samenstelling en toestand van de te onderscheiden groepen van kwetsbare mensen. De instellingen rapporteren trends en ontwikkelingen aan de gemeente(n) en doen op basis daarvan aanbevelingen voor beleidsaccenten

Gemeentelijke regie

Het belangrijkste aspect van de gemeentelijke regierol is het tot stand brengen van afspraken tussen de professionele instellingen en andere partners over de uitvoering van maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg. De gemeente Oss heeft daarnaast een stimulerende, coördinerende, bindende en faciliterende functie, evenals de functie van subsidiënt. De regierol van de centrumgemeente Oss is gericht op het creëren van een (regionale) infrastructuur voor de maatschappelijke opvang, het verslavingsbeleid en de OGGZ, alsmede het scheppen van randvoorwaarden voor ketensamenwerking. De regiogemeenten richten zich op lokale voorzieningen, zoals vroegsignalering en schuldhulpverlening. Afstemming en overleg tussen de centrumgemeente en de regiogemeenten over de besteding van de rijksuitkering is dan ook van belang, los van het feit dat de Wmo de centrumgemeente verplicht tot overleg met de regiogemeenten. Dit overleg vindt goed en regelmatig plaats.

In mei 2007 is de regionale beleidsnota "prestatieveld 7.8 en 9" opgesteld. De notitie is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Oss en in overleg met de regiogemeenten waarin de 5 gemeenten in het Land van Cuijk zijn vertegenwoordigd. Deze notitie is samengevoegd in dit integrale beleidsplan Wmo.

4.7.2 Gewenste situatie

In 2010 vindt een evaluatie plaats met (beleids) aanbevelingen voor 2011-2014. Dit betreft niet alleen maatschappelijke opvang, maar ook de openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Om een integrale benadering mogelijk te maken en de opgedragen regietaak voor gemeenten uitvoerbaar te maken, is het gewenst in samenhang met het traditionele beleidsveld verslavingszorg en het nieuwe terrein openbare geestelijke gezondheidszorg, niet langer van producten uit te gaan maar van integrale aandachtsgebieden en afspraken te maken over de inzet van de verschillende instellingen, uitgaande van een maximale verblijfsduur van 6 maanden in de maatschappelijke opvang. De volgende aandachtsgebieden en interventies worden onderscheiden:

- het bereiken van kwetsbare groepen en risicogroepen door
 - het herkennen van risicofactoren en probleemsituaties
 - het opsporen, contact leggen en contact houden met kwetsbare mensen
 - het toeleiden naar zorg van kwetsbare mensen
- het begeleiden van kwetsbare groepen en risicogroepen door
 - het vergroten van sociale steun
 - ondersteuning bij het dagelijks functioneren
 - belangenbehartiging
 - begeleiding/behandeling van psychische, verslavings- en/of somatische problemen
 - voorkomen van terugval
- het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het organiseren en uitvoeren van de crisisopvang
- het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering

4.7.3 Acties

De volgende acties zijn nodig gedurende de periode 2008-2011 om de gewenste situatie te bereiken:

- Opvang, begeleiding en doorstroming met regionale vervolgotrajecten wonen (mede in relatie tot het te ontwikkelen Stedelijk Kompas en het project nazorg)

- Realiseren van maatschappelijke opvang voor jongeren van 16-23 jaar in samenhang met jeugdbeleid
- Alcohol en jongeren in samenhang met het lokale gezondheidsbeleid en het alcoholproject Brabant-Noord
- Toeleiding naar zorg
 - continuering bemoeizorgproject
 - continuering consultatie en begeleidingsactiviteiten huiselijk geweld
- Collectieve preventie
 - preventie depressie en angststoornissen, mede gericht op allochtone vrouwen
 - preventie gericht op KOPP (kinderen van ouders met psychiatrische problemen)
- Zorgvernieuwing
 - continuering ondersteuning ex-GGZ-cliënten (Stichting Door en Voor) op basis van subregionale afstemming

4.7.4 Relatie met andere prestatievelden

Prestatieveld 2: maatschappelijke opvang kent een directe relatie met het gemeentelijke jeugdbeleid (16-23 jarigen). Openbare GGZ is ook een aspect van het lokale gezondheidsbeleid en het gemeentelijke jeugdbeleid. Dit geldt ook voor verslavingsbeleid.

Prestatieveld 4: vanuit maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare GGZ moeten dwarsverbanden worden gelegd naar mantelzorgondersteuning.

Maatschappelijke opvang

Prestatieveld 7

Maatschappelijke opvang is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door één of meer problemen, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven. Maatschappelijke opvang is een tijdelijke voorziening voor dak- en thuislozen voor een inmiddels landelijk geaccepteerde periode van maximaal 6 maanden.

Maatschappelijke opvang kent een directe relatie met het gemeentelijke jeugdbeleid (16-23 jarigen)

Doel maatschappelijke opvang en opdracht aan de gemeente(n)

Het doel van maatschappelijke opvang is om dak- en thuislozen onderdak te bieden en deze mensen vervolgens zo optimaal en zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren in de samenleving.

Het maatschappelijk effect is dus het herstellen van de zelfredzaamheid van mensen, mensen de gelegenheid te bieden om maatschappelijk te participeren en daarvoor op lokaal niveau voorwaarden te scheppen.

Voor een adequaat basisaanbod zijn aandachtspunten:

- het bieden van dag- en nachtopvang
- het regelen van crisisopvang en acute zorg
- het bieden van 'doorstroombedden' voor opvang voor maximaal 6 maanden (bed, bad en brood)
- het bieden van ondersteunende begeleiding, gericht op uitstroom
- preventieactiviteiten in samenhang met collectieve OGGZ
- een adequate registratie

Maatschappelijke opvang richt zich op mensen die dak- en thuisloos zijn, zich lichamelijk en geestelijk verwaarlozen, een risico vormen voor de eigen gezondheid en/of overlast veroorzaken. Door al deze factoren staat of dreigt deze doelgroep naast de samenleving te komen staan en is niet of onvoldoende in staat om in basisvoorwaarden als huisvesting, inkomen, sociale contacten en zelfverzorging te voorzien. Deze mensen vragen niet altijd hulp of willen zelfs geen hulp: zorgwekkende zorgmijders. Tot de doelgroep behoort niet vrouwenopvang als bedoeld in de Wmo, voor zover deze opvang is gerelateerd

aan dreigend of feitelijk geweld in de thuissituatie. Voor Oss en de regio Brabant-Noordoost is de gemeente 's-Hertogenbosch voor deze vrouwenopvang centrumgemeente. Ook (zwerf)jongeren tot 18 jaar vallen niet onder de doelgroep, omdat deze jongeren onder de verantwoordelijkheid van jeugdzorg vallen.

Huidige situatie

In de regio Brabant-Noordoost (regio BNO) is de maatschappelijke opvang toevertrouwd aan de Stichting Maatschappelijke Opvang Verdihuis in Oss. Uitgangspunt voor de organisatie van de maatschappelijke opvang is dat de ondersteuning van de betrokken regiogemeenten budgetneutraal dient te verlopen. In een in 2005 vastgestelde beleidsnota maatschappelijke opvang is de koers aangegeven voor het toekomstig te ontwikkelen regionaal beleid: het realiseren van een aparte crisisopvang voor jongeren tussen 16 en 23 jaar (hier bestaat een samenhang met domein 2), snellere uitstroom van begeleid wonen naar zelfredzaamheid en het realiseren van een woontussenvoorziening.

Vrouwenopvang.

Voor de regio BNO wordt vrouwenopvang geregeld onder verantwoordelijkheid van de gemeente Den Bosch. Voor de regio BNO is geen specifiek beleid ontwikkeld op het terrein van vrouwenopvang. Het is daarom nodig om met de gemeente Den Bosch over de beleidsvoorbereiding en uitvoering van activiteiten te overleggen. Een dergelijk overleg ontbreekt tot nu toe.

Aanpak huiselijk geweld.

In 2006 is het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld gestart onder de regie van centrumgemeente Den Bosch. Het Regionaal Veiligheidshuis in Oss vervult aanvullend een monitorfunctie in de combinatie criminaliteit en hulpverlening.

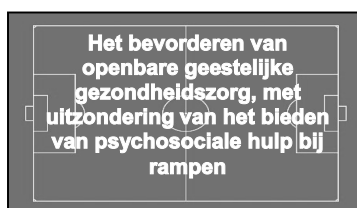
Gewenste situatie

Het streven is in samenhang met het gemeentelijk jeugdbeleid te komen tot de realisering van maatschappelijke opvang voor jongeren van 16 tot 23 jaar. Stichting Maatschappelijke Opvang Verdihuis is verantwoordelijk voor het project of de activiteit en die kan als subsidieaanvrager met alle daaraan verbonden rechten en plichten optreden.

Speerpunten van de regionale beleidsnota maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg 2008-2010 zijn:

- Opvang, begeleiding en 'doorstroming' met regionale vervolgtrajecten wonen (mede in relatie tot het te ontwikkelen Stedelijk Kompas en het project nazorg).
- Realiseren van maatschappelijke opvang voor jongeren van 16-23 jaar in samenhang met jeugdbeleid.

Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)

Prestatieveld 8

OGGZ is het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Openbare GGZ is ook een aspect van het lokale gezondheidsbeleid en het gemeentelijke jeugdbeleid.

Doel OGGZ en opdracht aan de gemeente(n)

Het doel en tevens het maatschappelijk effect van OGGZ is het voorkomen van problemen en de daaruit voortvloeiende individuele en maatschappelijke schade bij mensen met (latente) psychische problematiek, alsmede het aanpakken van (complexe) psychische problemen bij individuen en groepen, waarvoor de reguliere vraaggestuurde weg naar behandeling en hulpverlening niet open staat.

Uiteindelijk gaat het om het herstel van de zelfredzaamheid en de gelegenheid om maatschappelijk te participeren voor mensen met een ernstige psychische en/of psychosociale problematiek en daarvoor op lokaal niveau voorwaarden te scheppen.

Voor een adequaat basisaanbod zijn aandachtspunten:

- het regelen van crisisopvang en acute zorg
- het organiseren van bemoeizorg
- zorg voor dak- en thuislozen
- zorg voor slachtoffers (en daders) van huiselijk geweld
- preventieactiviteiten (collectieve preventie OGGZ)
- het beschikbaar zijn van een sociale kaart
- het organiseren van de onderlinge consultatie tussen de OGGZ-partners en anderen (o.a. maatschappelijk werk en opbouwwerk)
- een adequate registratie (bij participerende instellingen)
- psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen (Wet collectieve preventie volksgezondheid)

Huidige situatie

OGGZ kan worden onderverdeeld in toeleidingsactiviteiten en preventieactiviteiten. Dit onderscheid is mede gebaseerd op de door de (centrum)gemeente(n) te ontvangen geormerkte rijksmiddelen.

OGGZ richt zich op mensen die naast de samenleving staan of dreigen te komen, zoals verslaafden, dak- en thuislozen en mensen die vereenzamen. Vaak vragen deze mensen zelf geen hulp of willen zelfs geen hulp: zorgwekkende zorgmijders.

In 2003 is het Platform OGGZ Brabant Noordoost opgericht om op regionaal niveau te komen tot het formuleren en uitvoeren van OGGZ-beleid.

In het door de GGZ Oost Brabant, Novadic-Kentron, Maatschappelijk werk Land van Cuijk, Maasland en Uden-Veghel, het Verdihuis, het RPCP, de GGD Hart voor Brabant en de regiogemeenten ondertekende convenant zijn de doelstellingen voor het OGGZ-beleid nader omschreven. Uitgangspunt is het realiseren van een adequaat basisaanbod met als speerpunten:

- het regelen van crisisopvang en acute zorg
- het organiseren van bemoeizorg

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als wat in de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) wordt verstaan.

Gewenste situatie

Bij deze aandachtsgebieden wordt onderscheid gemaakt tussen zelfzorg, mantelzorg en algemene zorg (trede 1), zorg aan huis (trede 2), institutionele zorg (trede 3) en zorg op straat (trede 4). Deze indeling sluit aan op de 'Handreiking OGGZ in de Wmo' van de VNG van november 2006. In het kader van zorgvernieuwing binnen de OGGZ is het gewenst dat voor (ex)GGZ-cliënten integrale en multidisciplinaire trajecten worden ontwikkeld die leiden naar sociale activering en maatschappelijke participatie. Stichting GGZ Oost Brabant zal (in nagenoeg alle gevallen) verantwoordelijk zijn voor het project of de activiteit en die kan als subsidieaanvrager met alle daaraan verbonden rechten en plichten optreden.

Speerpunten 2008-2010 OGGZ

1. Toeleiding naar zorg
 - Continuering bemoeizorgproject
 - Continuering consultatie en begeleidingsactiviteiten huiselijk geweld
2. Collectieve preventie
 - Preventie depressie en angststoornissen, mede gericht op allochtone vrouwen
 - Preventie gericht op KOPP (kinderen van ouders met psychiatrische problemen)
3. Zorgvernieuwing
 - Continuering ondersteuning ex-GGZ-cliënten (Stichting Door en Voor) op basis van subregionale afstemming

Verslavingsbeleid

Prestatieveld 9

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

Verslavingsbeleid is het ontmoedigen van het (overmatig) gebruik van genotmiddelen en het beperken van de risico's van het gebruik voor de gebruiker zelf en de omgeving van de gebruiker. Verslavingsbeleid is daarom maatschappelijke zorg voor verslaafden in de context van de sociale en maatschappelijke gevolgen voor de gebruiker en de samenleving. Bestrijding van overlast in de omgeving door verslaving maakt daar onderdeel van uit. Verslavingsbeleid is ook een aspect van het lokale gezondheidsbeleid. Bovendien bestaat er een directe relatie met het gemeentelijke jeugdbeleid.

Doel verslavingsbeleid en opdracht aan de gemeente(n)

Het doel van het lokale verslavingsbeleid is het voorkomen of beperken van gezondheidsrisico's en maatschappelijke problemen die voortvloeien uit het overmatig gebruik van alcohol en drugs. Verslavingsbeleid richt zich met een sluitend aanbod van maatregelen primair op herstel en zonodig op het bieden van opvang, waarbij het herstellen van de zelfredzaamheid van mensen en het zo optimaal en zo zelfstandig mogelijk functioneren in de samenleving voorop staat. Het maatschappelijk effect is het bieden van de mogelijkheid om maatschappelijk te participeren, waarvoor op lokaal niveau voorwaarden worden gecreëerd.

Voor een adequaat basisaanbod zijn aandachtspunten:

- preventie in samenhang met collectieve GGZ
- voorlichting en advies, vooral gericht op onderwijs en jeugdhulpverlening
- ambulante zorg met aanmeldspreekuren
- maatschappelijk herstel
- een adequate registratie

Verslavingsbeleid richt zich vooral op het voorkomen en bestrijden van alcohol- en drugsverslaving. Rook-, gok- en medicijnverslaving heeft in dat kader geen prioriteit. Met betrekking tot roken en gokken wordt het landelijke beleid gevolgd. Voor verslavingsbeleid is de primaire invalshoek gezondheidszorg en ligt het accent minder op openbare orde en rechtshandhaving. Er bestaat een relatie met het lokale gezondheidsbeleid en het lokale jeugdbeleid. De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor verslavingszorg beperkt zich tot ambulante verslavingszorg.

Uitgangspunt voor verslavingsbeleid is het bereiken en instandhouden van de maatschappelijke participatie van verslaafden, waardoor deze mensen in staat zijn te voorzien in basisvoorwaarden als huisvesting, inkomen, sociale contacten en zelfverzorging. Verslaafde mensen vragen niet altijd hulp of willen zelfs geen hulp: zorgwekkende zorgmijders.

Huidige situatie

Stichting Novadic-Kentron is verantwoordelijk voor het basisaanbod in het integrale project en kan als subsidieaanvrager met alle daaraan verbonden rechten en plichten optreden.

Speerpunt 2008-2010 verslavingsbeleid

- Het alcoholproject brengt alcohol en jongeren in samenhang met het lokale gezondheidsbeleid Brabant-Noord. Dit project loopt gedurende de periode 2008-2012 (in 2012 is een evaluatie gepland).

De Wmo is een participatiewet met samenhangende prestatievelden. Ook vanuit maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare GGZ moeten dwarsverbanden worden gelegd naar mantelzorgondersteuning en andere initiatieven voor het bereiken en het bestendigen van maatschappelijke activering en maatschappelijke participatie. Voor zowel toeleidingsactiviteiten als preventieactiviteiten zal op basis van de bovenstaande aandachtsgebieden op het terrein van het

bereiken en het begeleiden van kwetsbare personen voor de periode 2008 – 2010 aan de Stichting GGZ Oost Brabant, SMO Verduhuis, Stichting Novadic-Kentron, Maatschappelijk Werk subregio's Oss, Uden-Veghel en Land van Cuijk en GGD Hart voor Brabant gevraagd worden integrale multidisciplinaire offertes in te dienen. De GGD Hart voor Brabant vervult daarnaast voor de gemeente(n) op het terrein van OGGZ de rol van adviseur.

5 FINANCIËN

De Wmo is een uitdaging, maar ook een risico. Op de vraag "is er genoeg geld" is geen definitief antwoord te geven. Afgaande op wat burgers vragen is er altijd schaarste. Schaarste aan geld, maar ook aan vrijwilligers, mantelzorgers, aan arbeidskrachten, aan slimme oplossingen. Keuzes moeten er altijd gemaakt worden, vooral als het om de verdeling van het geld gaat.

Toch blijft er een aantal concrete risico's in financiële zin bestaan. Voorzieningen en Hulp bij het Huishouden zijn 'open regelingen'. De Wmo als geheel is in wezen een open beleidsveld. Als er nieuwe initiatieven komen zullen er in de toekomst ook nieuwe budgetvragen ontstaan. Vooralsnog zijn buiten de klantvoorzieningen om een heel aantal taken van het rijk overgenomen en die worden min of meer budgettair neutraal uitgevoerd.

Middelen Wmo

De kostendekking van de verschillende ambities kan zodoende plaats vinden binnen bestaande middelen en de te ontvangen rijksmiddelen. Het Financieel Besluit maatschappelijke ondersteuning, gemeente Cuijk 2008 betreffende prestatieveld 6, is in november 2007 vastgesteld door de gemeenteraad. Het Besluit bevat een lokale uitwerking en behoort tot de Wmo-verordening LvC.

ontvangen rijksmiddelen

In tabel 2 is een overzicht opgenomen van de vastgelegde middelen op basis van de Integratieuitkering Wmo (meicirculaire 2008).

bestaande middelen

In tabel 3 vindt u een overzicht van vastgestelde subsidies volgens de begroting 2009, die in relatie met de Wmo gebracht kunnen worden en al behoren tot de gemeentelijke verantwoordelijkheden, zonder daarbij volledig te willen zijn.

Tabel 2: vastgelegde middelen op basis van de Integratieuitkering Wmo (meicirculaire 2008)

	INTEGRATIEUITKERING WMO (MEICIRCULAIRE 2008)	1.943.013
	Burgerparticipatie WMO	1.650
	Onderhoud en actualisatie digitale sociale kaart	3.150
	WWZ coördinatoren (Radius)	26.003
	Alzheimercafé	5.000
	Oppasdienst en activerend huisbezoek (Radius)	35.498
	Oppasdienst en activerend huisbezoek (SWOC)	7.275
	Steunpunt mantelzorg	27.247
	Praktische thuishulp (Stichting Dichterbij)	13.997
	Collectieve preventie GGZ / WMO	13.890
	Vriendendienst GGZ	12.050
	Stichting Door en Voor, zorgvernieuwingsproject-GGZ	3.510
	Inning eigen bijdragen door CAK	4.800
	Administratieve dienstverlening SVB aan budgethouders PGB	5.500
	Medische advisering indicaties	25.000
	brutobudget hulpmiddelen / huishoudelijke hulp	1.374.738
	Cliënten eigen bijdragen WMO	-141.491
	Persoonsgebonden budget (PGB)	418.852
	AWBZ-vervoer	12.728
	Kosten uitvoering gemeente	93.616
		1.943.013

Tabel 3: vastgestelde subsidies volgens de begroting 2009, die in relatie met de Wmo gebracht kunnen worden

SUBSIDIES die in relatie met de Wmo gebracht kunnen worden CUIJK 2009		
LEEFBAARHEID & ZORG		
	ondersteuning samenl.opbouw	679.076,=
	Maatschappelijke ondersteuning	442.622,=
	Slachtofferhulp Cuijk	5.088,=
	Prevent. Woonbeg. Verduhuis	6.400,=
	Gehandicaptenzorg	23.625,=
	Meldpunt	1.120,=
	Werkbudget participatieraad	1.362,=
	Act.budget platform wijk- en dorpsr.	15.370,=
	Halt Brabant Centraal	10.521,=
	Welzijn ouderen	85.523,=
	SWOC	80.705,=
	6 K.B.O - afdelingen	3.075,=
	Stichting (Vrijwillige) Hulpdienst	1.743,=
	Gesunde Kinder (project tot en met 2013)	10.000,=
	Bemoeizorg	11.418,=
JEUGD & JONGEREN		
	Jeugd & jongeren	33.457,=

Middelen centrumgemeente Oss, prestatievelen 7, 8 en 9

Als centrumgemeente ontvangt Oss de rijksuitkering betreffende prestatievelen 7, 8 en 9. In tabel 4 is een overzicht te zien van het regionale financieringsplafond maatschappelijke opvang (MO), openbare geestelijke gezondheids zorg (OGGZ) en verslavingsbeleid (VB). Voor ons gaat het om rijksmiddelen Wmo en bestaande middelen met een totaal van € 29.450,00.

Voor OGGZ collectieve preventie, en zorgvernieuwingsprojecten (ZVP), gaan de rijksmiddelen voor het jaar 2008, net zoals in 2007, naar de individuele gemeenten. Insteek daarbij is de beschikbare middelen niet in elke gemeente afzonderlijk in te zetten maar te kiezen voor regionale projecten. Het regionale financieringsplafond voor collectieve preventie ligt voor 2008 op € 180.000,00.

Tabel 4: regionale financieringsplafond maatschappelijke opvang, oggz en verslavingsbeleid

REGIONALE FINANCIERINGSPLAFOND 2008		
	Maatschappelijke ondersteuning	€1.350.000,00
	Verslavingszorgbeleid	€ 700.000,00
	Openbare GGZ-toeleidingsactiviteiten	€ 755.000,00
	Openbare GGZ collectieve preventie	€ 180.000,00
GGZ-SUBSIDIES die in relatie met de Wmo gebracht kunnen worden CUIJK 2008		
	OGGZ collectieve preventie, en zorgvernieuwings projecten Cuijk	€ 29.450,00

Bijlage 1 Gebruikte informatie

Algemeen:

- Afspraak 15 november 2004 burgemeesters en wethouders van de vijf gemeenten van het Land van Cuijk: gezamenlijke voorbereiding Wmo
- Projectstructuur. De portefeuillehouders Welzijn: stuurgroep Wmo
- Bestuursopdracht voorbereiding Wmo, maart 2005
- Visienotitie lokaal loket Wmo LvC, oktober 2005
- Communicatieplan invoering Wmo
- Websites:
 - www.invoeringWmo.nl
 - www.minvws.nl
 - www.vng.nl
 - www.brabant.nl
 - www.cuijk.nl

Sociale samenhang, leefbaarheid van buurten en wijken:

- Dorpsontwikkelingsplan Katwijk, 20 februari 2008
- Het uitnodigende gemeenschapshuis, drs. Margreeth Broens, januari 2008

Ondersteuning bij opvoeding (preventie):

- Ruimte voor de Jeugd, jeugdbeleid 2007-2010
- Wmo en Jeugd, handreiking voor gemeenten in Noord-Brabant

Lokaal loket (geven van informatie en advies):

- Visienotitie lokaal loket Wmo LvC, oktober 2005
- Notitie implementatie Wmo (12 beslispunten over de invulling van het lokaal loket), april 2008
- Project Wwz-coördinatoren 2008-2009, december 2007

Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers:

- Notitie krachtadig ondersteunen (aanbevelingen voor ondersteuning van Mantelzorg in het LvC), augustus 2006
- Discussienota over het vrijwilligersbeleid van de gemeente Cuijk, september 2007
- Subsidies Wmo 2008, collegebesluit december 2007

Bevorderen deelname maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren:

- Jaarlijkse vaststelling begroting Taxihopper, mei 2007 (CVV 2008)

Verlenen van voorzieningen voor behoud zelfstandig functioneren van mensen met beperkingen:

- Overeenkomsten en afspraken met zorgaanbieders, Zorgkantoor, SVB, CAK, CIZ voor dienstverlening in 2007, december 2006
- Notitie implementatie Wmo (21 beslispunten, uitgangspunten over het verlenen van voorzieningen aan mensen met beperkingen), april 2007
- Verordening Wmo, september 2007
- Aanbesteding Wmo voor hulpmiddelen en hulp bij het huishouden, juli 2007
- Mandaatverstrekking aan CIZ in overgangsjaar 2007, augustus 2007
- Gunning aanbesteding Wmo hulp bij het huishouden, oktober 2007
- Gunning aanbesteding hulpmiddelen, oktober 2007
- Beleidsregels en Financieel Besluit Wmo, november 2007

Maatschappelijke opvang (sociale pensions en vrouwenopvang):

- Beleidskader 2008-2010 maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ; voorstel vanuit gemeente Oss d.d. 5-12-2007 ten aanzien van genoemd beleidsveld

Openbare geestelijke gezondheid (het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen):

- "Gezond leven in Cuijk" Lokaal Gezondheidsbeleid Cuijk 2008 – 2011, januari 2008
- Subsidies Wmo 2008, collegebesluit december 2007
- Subsidie zorgvernieuwingsproject cliëntenparticipatie bijzondere groepen, collegebesluit september 2007
- Beleidskader 2008-2010 maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ; voorstel vanuit gemeente Oss d.d. 5-12-2007 ten aanzien van genoemd beleidsveld

Verslavingsbeleid:

- Beleidskader 2008-2010 maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ; voorstel vanuit gemeente Oss d.d. 5-12-2007 ten aanzien van genoemd beleidsveld

Bijlage 2 Samenwerkende partijen

Cliëntondersteuning wordt verleend door o.a.:

Algemeen Maatschappelijk Werk
Dichterbij (praktische vrijwillige thuishulp)
Feritas
GGZ
MEE
Pantein V&V
Radius
Stichting Thuiszorg Brabant Noordoost (Steunpunt Mantelzorg)
SWOC

Dienstverlening aan burgers binnen het Wmo taakveld (mogelijk niet uitputtend), zoals:

Participatieraad Welzijn, Wmo
Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)
Dichterbij (praktische vrijwillige thuishulp)
Geestelijke gezondheidszorg (GGZ-NB)
MEE
Radius organisatie voor welzijn Land van Cuijk
Steunpunt Mantelzorg
Stichting Welzijn Ouderen Cuijk (SWOC)

AWBZ- zorginstellingen:

Pantein Vepleging en Verzorging

De thuiszorgaanbieders:

Stichting Thuiszorg Brabant Noord-Oost
Zorggroep VdA

De leveranciers van hulpmiddelen en voorzieningen:

Harting-Bank/Ligtvoet
De Thuiszorgwinkel
Welzorg

De andere AWBZ- zorginstellingen:

De instellingen voor opvang en verslavingszorg
Verdihuis
Novadic-Kentron

Ondersteunende diensten:

Centrum voor indicatiestelling Zorg (CIZ)
Sociale Verzekeringsbank (SVB)
Centraal Administratie Kantoor (CAK)

De (andere) indicatiestellers:

CIZ
Argonaut
Zorgnetwerk
Trivium

Bijlage 3 Afkortingenlijst

AMW:	Algemeen Maatschappelijk Werk
Awb:	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ:	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJZ:	Bureau Jeugd Zorg
BNO:	Brabant Noordoost
BTB:	Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid
CAK:	Centraal Administratie Kantoor
CBS:	Centraal Bureau voor Statistiek
CIZ:	Centrum voor Indicatiestelling Zorg
CJG:	Centrum Jeugd en Gezin
CVTM:	Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg
CVV:	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
GGD:	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGZ:	Geestelijke Gezondheids Zorg
IVN:	Instituut voor Natuurbeschermingseducatie
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg
KBO:	Katholieke Bond van Ouderen
KOPP:	Kinderen van ouders met psychiatrische problemen
LvC:	Land van Cuijk
MEE:	Onafhankelijke cliënt advies- en ondersteuningsorganisatie
Meso:	Medisch sociaal
Mezzo:	Landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg
Metusa:	Met u samen
MO-VB:	Maatschappelijke opvang en Verslavingsbeleid
NOV:	Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk
OGGZ:	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OB:	Ondersteunende begeleiding
OV:	Openbaar vervoer
PGB:	Persoonsgebonden budget
PON:	Instituut voor Advies, Onderzoek en Ontwikkeling in Noord Brabant
Triple P:	Positief Pedagogisch Programma
PTH:	Praktische Thuishulp
ROC:	Regionaal Opleiding Centrum
RPCP:	Regionaal Patiënten en Consumenten Platform
RSWO:	Regionale Stichting Welzijn Ouderen
SCP:	Sociaal Cultureel Planbureau
STBNO:	Stichting Thuiszorg Brabant Noordoost
SVB:	Sociale Verzekerings Bank
SWOC:	Stichting Welzijn Ouderen Gemeente Cuijk
VdA:	Verzorging door aandacht
VNG:	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOGG:	Vereniging van ouders van geestelijk gehandicapten
V&V:	Verpleging en verzorging
VWS:	Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport
WA:	Wettelijke Aansprakelijkheid
Wcpv:	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WEB:	Wet Educatie Beroepsonderwijs
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvg:	Wet voorzieningen gehandicapten
Wwz:	Wonen welzijn zorg

Als ieder zijn of haar, eigen sociale kiezelsteen

Bijdraagt wordt het vanzelf een mooi gymbal